

**Уредбе и правилници о заштити земљорадника; задруга и савеза; новчаних завода;
привредних предузећа, 1935.**

Садржај

Уредба о заштити земљорадника

Правилник за извршење Уредбе о заштити земљорадника

Уредба о заштити земљорадничких кредитних задруга и њихових савеза

Уредба о заштити новчаних завода и њихових веровника

Уредба о смањењу трошкова режије новчаних завода под заштитом

Уредба о смањењу трошкова режије привредних предузећа

Правилник о обрасцу уверења о томе да је неко лице земљорадник

Правилник о саставу биланса и нацрту пречишћеног биланса и о одређењу каматне стопе на старе улоге на штедњу

342.76

KA ZAKONA ZA ZADRUGE

UREDBE I PRAVILNICI

O ZAŠTITI

**zemljoradnika
zadruga i saveza
novčanih zavoda
privrednih preduzeća**

KOMENTAR DAO

VLADIMIR VUJNOVIĆ

INSPEKTOR MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE

IZDANJE

Glavnog zadružnog saveza. — Beograd, Frankopanova ul. 15.

Cena **10.**— Dinara

1935.

S a d r ž a j

	Strana
1.) Uredba o zaštiti zemljoradnika	1
2.) Pravilnik za izvršenje Uredbe o zaštiti zemljoradnika	18
3.) Uredba o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza	32
4.) Uredba o zaštiti novčanih zavoda i njihovih ve-rovnika	36
5.) Uredba o smanjenju troškova režije novčanih zavoda pod zaštitom	60
6.) Uredba o smanjenju troškova režije privrednih preduzeća	64
7.) Pravilnik o obrascu uverenja o tome da je neko lice zemljoradnik	68
8.) Pravilnik o sastavu bilansa i nacrtu prečišćenog bilansa i o određenju kamatne stope na stare uloge na štednju	71

Ovu knjižicu mogu naručiti:

zadruge i zadrugari kod svoga saveza ili izravno kod Glavnog zadružnog saveza, Beograd, poštanski fah br. 46.

svi ostali izravno kod Glavnog zadružnog saveza, Beograd, poštanski fah br. 46. ili preko koje knjižare.

Uz narudžbu treba poslati i odgovarajući iznos za cenu knjige (Din. 10 po komadu), koji se može uplatiti novčanom uputnicom ili preko Poštanske štedionice na čekovni račun br. 53016. U tima slučajevima poštarina za naručene knjižice neće ići na teret poručioaca.

Glavni zadružni savez u Kraljevini Jugoslaviji

BEOGRAD

Poštanski fah 46.

Tel. 25-160 i 27-722

OSNOVAN 14. JUNA 1919. U BEOGRADU

Vrhovna zadružna centrala za ce-
lokupno jugoslovensko zadrugar-
stvo za zadružnu organizaciju,
zadružnu reviziju, zadružnu sta-
tistiku i zaštitu i unapređenje
interesa celokupnog našeg za-
drugarstva.

Koncem godine 1934 bilo je u članstvu Glavnog zadružnog saveza:

22 revizijska zadružna saveza

31 oblasnih saveza i središnjih
(glavnih) zadruga

6.647 mesnih zadruga

890.150 zadrugara

1. januara 1942 god.
Beograd.

UREDBA I PRAVILNIK

o zaštiti zemljiaradnika

Na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu, Ministarski savet, na predlog Ministra poljoprivrede, Ministra pravde i Ministra trgovine i industrije propisuje ovu

UREDBU

o zaštiti zemljiaradnika

Čl 1.

(¹) Zemljiaradnici će plaćati svoje dugove po propisima ove Uredbe.

(²) Ova Uredba predviđa način isplate dugova zemljiaradnika, koje su oni učinili pre 20 aprila 1932 godine, a odnosi se na lica, koja su uverenjem (čl. 6) dokazala, da su u vremenu zaduženja bila zemljiaradnici.

— Kod čitanja ove Uredbe bezuslovno treba za svaki njezin član zagledati u Pravilnik za izvršenje Uredbe o zaštiti zemljiaradnika, koji je u ovoj knjizi odmah iza same Uredbe, a koji daje objašnjenja i tumačenja za mnoge odredbe Uredbe. Mi ćemo ga dalje u komentaru nazivati kratko samo rečju Pravilnik.

— U pogledu uverenja o tome da je neko lice zemljiaradnik vidi osim čl. 2 i 6 st. 3 i 4 Uredbe i čl. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 22 i 23 Pravilnika još i Pravilnik o obrascu Uverenja o tome da je neko lice zemljiaradnik, koji je također u ovoj knjizi kao sedmi po redu.

— I lica iz gradova mogu biti zemljiaradnici u smislu odredaba Uredbe, ako ispunjavaju uslove, koje za to traži ova Uredba. Vidi i objašnjenje u čl. 6 stav 12 Pravilnika.

— Nije određen maksimum površine zemlje koji treba da obuhvati posed nekog lica t.j. i najmanja površina zemlje kao svojina nekog lica može biti dovoljna, da se ono smatra za zemljiaradnika, ako ispunjava i sve ostale uslove, koje traži Uredba.

Čl. 2.

(¹) Zemljoradnik u smislu ove Uredbe smatra se svako lice koje obrađuje zemlju samo ili sa članovima svoje porodice i čiji oporezovani prihodi proističu pretežno iz poljoprivrede (vinogradarstva, voćarstva, vrtarstva, stočarstva itd.), ako njegov posed ne prelazi površinu od 75 hektara ziratne (obrađive) zemlje, odnosno kod porodične zadruge 200 hektara ziratne (obrađive) zemlje.

(²) Udata žena, koja živi u zajednici sa svojim mužem, smatra se zemljoradnikom samo ako se njezin muž ima po propisima ove Uredbe smatrati zemljoradnikom, ili ako njihovi zajednički oporezovani prihodi pretežno proističu iz poljoprivrede.

(³) U maksimum ziratne zemlje uračunava se lično imanje zemljoradnika i imanje njegove žene i dece, ako žive s njima u kućnoj zajednici.

(⁴) Kao zemljoradnici u smislu ove Uredbe smatraće se takođe:

a) lica, koja zbog bolesti ili nemanja dovoljno radne snage svoje i svoje porodice ili iz drugih neotklonivih smetnja moraju obrađivati svoju zemlju pomoću drugih lica, dalje maloletna deca zemljoradnika za vreme trajanja njihove maloletnosti, kao i zaostavštine zemljoradnika dok ne budu predate naslednicima;

b) lica, koja sama ili sa članovima svoje porodice obrađuju tuđu zemlju, ako im je poljoprivreda glavno zanimanje, a ne plaćaju, osim službeničkog, nikakav drugi porez;

v) lica koja se kao starešine zadruge ili inokosne porodice ili kao članovi ovih, živeći u kućnoj zajednici, bave drugim sporednim privrednim poslovima kao preprodajom, kućnom industrijom, ribarstvom, vozioštvom (kiridžijanjem), brodarstvom itd., da bi svojoj zadruzi, ili porodici, koja je zadržala sva obeležja zemljoradnika, pribavili više zarade.

(⁵) Ne uzima se u obzir pri oceni oporezovanog prihoda porez koji zemljoradnik plaća na kuću, u kojoj stanuje, a koja se nalazi u reonu varoši (varošice, trgovišta), ako godišnji čisti prihod koji služi kao poreska osnovica za tu kuću, ne prelazi 10.000 dinara.

— Porez na kuću, u kojoj zemljoradnik stanuje, a ne nalazi se u reonu varoši (varošice, trgovišta) uzima se u obzir pri oceni oporezovanih prihoda.

Čl. 3.

(¹) Zemljoradnici će isplatiti svoje dugove verovnicima na sledeći način:

1) Novčanim zavodima i bankarskim radnjama platiće:

a) 6% kamata za vreme od 23 novembra 1933 godine do 15 novembra 1934 godine na dug utvrđen u smislu stava 5 ovoga člana;

b) za vreme počev od 15 novembra 1934 godine u 12 godina godišnji otplatni obrok (anuitet) prema priloženom planu A. Prvi anuitet ima se platiti najdalje do 15 novembra 1935 godine, a ostali najdalje do 15 novembra svake godine.

Otplatni plan A

Na bazi ukamaćenja sa 6% plaća se kroz 12 godina počev od 15 novembra 1935 godine anuitet (godišnji otplatni obrok) označen u skrižaljci za svakih 100 dinara duga:

Godina	Glavnica	Anuitet	6% kamata	Otplata duga	Ostatak duga
1	100.—	7.—	6.—	1.—	99.—
2	99.—	8.—	5.94	2.06	96.94
3	96.94	9.—	5.82	3.18	93.76
4	93.76	10.—	5.63	4.37	89.39
5	89.39	12.—	5.36	6.64	82.75
6	82.75	12.—	4.96	7.04	75.71
7	75.71	14.—	4.54	9.46	66.25
8	66.25	14.—	3.97	10.03	56.22
9	56.22	16.—	3.37	12.63	43.59
10	43.59	16.—	2.62	13.38	30.21
11	30.21	16.—	1.81	14.19	16.02
12	16.02	17.—	—98	16.02	—
		151.—	51.—	100.—	

Za deo duga ispod 100 dinara plaća se anuitet u srazmernoj visini.

2) Ostalim verovnicima platiće:

a) 3,5% kamata za vreme od 23 novembra 1933 godine do 15 novembra 1934 godine na dug utvrđen u smislu stava 5 ovoga člana;

b) za vreme počev od 15 novembra 1934 godine u 12 godina godišnji otplatni rok (anuitet) prema priloženom planu B.

Prvi anuitet ima se platiti najdalje do 15 novembra 1935 godine a ostali najdalje do 15 novembra svake godine.

Otplatni plan B

Na bazi ukamačenja sa 3,5% plaća se kroz 12 godina počev od 15 novembra 1935 godine anuitet (godišnji otplatni obrok) označen u skrižaljci za svakih 100 dinara duga:

Godina	Glavnica	Anuitet	3,5% kam.	Oplata duga	Ostatak duga
1	100.—	6.—	3.50	2.50	97.50
2	97.50	7.—	3.41	3.59	93.91
3	93.91	8.—	3.28	4.72	89.19
4	89.19	9.—	3.12	5.88	83.31
5	83.31	10.—	2.92	7.08	76.23
6	76.23	10.—	2.67	7.33	68.90
7	68.90	12.—	2.41	9.59	59.31
8	59.31	12.—	2.08	9.92	49.39
9	49.39	12.—	1.73	10.27	39.12
10	39.12	13.—	1.37	11.63	27.49
11	27.49	14.—	—0.96	13.04	14.45
12	14.45	15.—	—0.55	14.45	—
		128.—	28.—	100.—	

Za deo duga ispod 100 dinara plaća se anuitet u srazmernoj visini.

(²) Ako je dužnik sa verovnicima ugovorio za sebe povoljnije uslove, u pogledu kamate ili otplate, plaćaće te ugovorene iznose. Ako je pak ugovoren duži rok isplate duga od onog predviđenog prvim stavom, onda će dužnik isplate vršiti u ugovorenom roku, s tim da se u tom slučaju kamatna stopa, ukoliko je veća, snižava na kamatu prdviđenu u stavu 1.

(³) U maksimalni iznos godišnje kamate imaju se uračunati i sva ostala sporedna plaćanja ili davanja, na koja se dužnik obavezao pored kamate kao što su provizije, konvencionalne kazne, režijski troškovi i slično.

(⁴) Kamate će dužnik plaćati jedanput ili više puta u toku svake godine, kako je za njega najpovoljnije. Izuzetno po meničnim dugovima kod novčanih zavoda i bankarskih radnja plaćaće dužnik kamate u dva tromesečja, koja dužnik sam izabere u toku svake godine, a u godini 1934 platiće kamatu najdalje do 15 novembra 1934 godine. Prvu otplatu glavnice platiće dužnik najdalje do 15 novembra 1935 godine, a ostale godišnje otplate u toku godine, a najdalje do 15 novembra svake godine. Kod dugoročnih amortizacionih hipotekarnih dugova plaćaće dužnik otplate sa kamatom o rokovima kako su ugovoreni.

(⁵) Glavnici duga, kako postoji na dan stupanja na snagu ove Uredbe, priraćunaće se neplaćena još i nezastarela kamata do 23 novembra 1933 godine, i to kamata do 20 aprila 1932 godine u koilko nije prelazila visinu dopuštenu postojećim zakonima, a kamata od 20 aprila 1932 godine do 23 novembra 1933 godine, u koliko ne prelazi visinu dopuštenu propisima § 3 stava 1 do 3 Zakona o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 godine. Glavnici duga priraćunaće se takođe i pravomoćno dosuđeni parnični i izvršni troškovi nastali do 23 novembra 1933 godine, zatim stvarni izdatci za premije osiguranja, javne dažbine, takse za stavljanje hipoteke ili pribeleške (uknjižbe i predbeležbe), kao i ostala plaćanja, koja je verovnik izvršio umesto dužnika. Na ovaj način uvećana glavnica uživa isti red prvenstva kao i prvobitna glavnica hipotekovana ili pribeležena (uknjižena, predbeležena).

(⁶) Verovniku koji je posle 20 aprila 1932 godine naplatio od dužnika zemljoradnika kamatu protivno propisima § 3 stav 1 do 3 Zakona o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 godine, odbiće se višak od glavnice duga.

(⁷) Po meničnim dugovima imaju se pored plaćanja otplate duga i kamate u smislu stava 4 izdavati još i nove menice i to sa potpisima kao i na ranijoj menici, a ako to nije moguće, sa potpisima jednake vrednosti. Novčanim zavodima i bankarskim radnjama imaju se izdavati nove menice sa tromesečnim rokom, ako povoljniji rokovi za zemljoradnike nisu ugovoreni, a ostalim poveriocima sa godišnjim rokom, računajući od dospelka ranijih menica. Ako dužnik to ne učini, verovnik ima pravo da podigne tužbu za naplatu meničnog potraživanja. Dužnik ima pravo u roku od petnaest dana, od dana saopštenja tužbe, izdati verovniku novu menicu, no troškove protesta i tužbe ima podmiriti u gotovom. Ako propusti da tako postupi u dva tromesečna roka, gubi zaštitu po ovoj Uredbi. Spor o vrednosti novih potpisa rešiće, na zahtev jedne ili druge strane sreski sud, odnosno gde ovog nema, prvostepni (okružni) sud, koji je nadležan za tužbu u vanparničnom postupku.

(⁸) Pre stupanja na snagu ove Uredbe već utužene a neplaćene menice obavezni su dužnici zameniti novim menicama u roku od 30 dana od dana uredno predate mu pismene opomene, a menice, koje su prijavljene sudu i uvedene u spisak u smislu

Uredbe o produženju rokova za utuženje menica zemljoradnika, obnarodovane 19 maja 1933 godine, i Uredbe o prekidu zastarelosti zemljoradničkih menica, obnarodovane 11 maja 1934 godine, obavezne su zameniti novim u roku od 30 dana od dana uredno predate mu pismene opomene, od strane verovnika, da ovu zameni učini. Dužnik, koji ne postupi po prijemu opomene u daljem roku od 30 dana gubi pravo da se koristi zaštitom po ovoj Uredbi. Naređenje stava 7 primenjivaće se shodno i ovde. Primanjem ove menice verovnik ne gubi obezbeđenja već ranije stečena izvršnim putem.

(⁹) Jemac ili solidarni dužnik, iako nije zemljoradnik, odgovara obavezama jednako kao i glavni dužnik odnosno sadužnik zemljoradnik.

(¹⁰) Ako verovnik ne bi hteo da primi svote, koje mu dužnik ponudi u smislu propisa stava 4, odnosno i novu menicu prema propisu stava 7 i 8, dužnik će te svote odnosno i menicu položiti kod sreskog suda, a gde takvog nema, kod sreskog načelstva, u čijem se području ima obaveza ispuniti. Ovo polaganje ima isto pravno dejstvo kao polaganje kod suda po opštem građanskom pravu. O opravdanosti polaganja odlučuje sud u vanparničnom postupku, ako je polaganje kod njega učinjeno.

(¹¹) Ako dužnik ne položi godišnji obrok duga u roku od 30 dana od dana dospelosti, verovnik ima pravo prinudne naplate toga obroka u smislu člana 6 st. 1. Dužnik od koga tri uzastopna godišnja obroka budu naplaćivana prinudnom naplatom gubi pravo da se koristi propisima ove Uredbe.

(¹²) Ako su na osnovi potraživanja protiv zaštićenih zemljoradnika izdane hipotekarne založnice, rok za njihovu isplatu produžuje se, u koliko dospeva ranije, do kraja otplatnog roka po stavu 1 ovoga člana.

— Vrlo je važno za zemljoradnika dužnika, da se tačno utvrdi stanje duga na dan 23 novembra 1933 godine, jer to stanje čini osnovicu za plaćanje duga i kamate po odredbama Uredbe. Važno je to i za verovnika s obzirom na mogućnost parničanja radi utvrđenja pravog stanja duga. Da olakšamo utvrđivanje duga donosimo primere obračuna i otplatnog plana po sastavu g. Ratka Stakića, šefa kreditnog odeljenja Glavnog saveza srp. zemlj. zadruga u Beogradu.

1) Primer obračuna za dug od preko 2.000 dinara.

Zadrugar N. N. duguje zadruzi u N. din. 5.645.—

Interes nije platio od 10 marta 1928 god.

Dug (stara glavnicu)

Din. 5.645.—

Nezastareli interes, računajući tri godine unazad, od 20 aprila 1932 god. obračunava se počev od 20 aprila 1929 god., 12% godišnjeg interesa od 20 aprila 1929 do 19 aprila 1932 god. (1080 dana) — 3 godine

„ 2.032.20

10% godišnjeg interesa od 20 aprila 1932

god. do 23 novembra 1933 (583 dana) „ 914.10

Nova glavnicu Din. 8.591.30

Iznos 12% godišnjeg interesa za vreme od 20 aprila 1929 god. do 19 aprila 1932 dobili smo, kad smo iznos duga (staru glavnicu) od din. 5.645.— pomnožili sa brojem dana od 20.IV.1929 do 19.IV.1932. (1080) i podelili sa 3.000.—

Iznos 10% godišnjeg interesa za vreme od 20 aprila 1932 do 23 novembra 1933 dobili smo, kad smo iznos duga (staru glavnicu) od din. 5.645.— pomnožili sa brojem dana od 20.IV.1932 do 23.XI.1933. (583) i podelili sa 3.600.—

2) Primer otplatnog plana.

Otplatni-amortizacioni plan

Obrok	Rok obroka	Glavnicu	Skala anuiteta	Iznos anuiteta	6 od sto inter. na ost. duga	Otplata duga	Ostatak duga
—	15.XI.934.	8.591.30	—%	—	511.18	—	8.591.30
1	15.XI.935	8.591.30	7%	601.40	515.48	85.92	8.505.38
2	15.XI.936	8.505.38	8%	687.30	510.32	176.98	8.328.40
3	15.XI.937.	8.3.8.40	9%	773.20	499.70	273.50	8.054.90
4	15.XI.938	8.054.90	10%	859.10	483.29	375.81	7.679.09
5	15.XI.939	7.679.09	12%	1.030.95	460.74	570.21	7.108.88
6	15.XI.940.	7.108.88	12%	1.030.95	426.53	604.42	6.504.46
7	15.XI.941.	6.504.46	14%	1.202.80	390.26	812.54	5.691.92
8	15.XI.942	5.691.92	14%	1.202.80	341.52	861.28	4.830.64
9	15.XI.943	4.830.64	16%	1.374.60	289.84	1.084.76	3.745.88
10	15.XI.944.	3.745.88	16%	1.374.60	224.75	1.149.85	2.596.03
11	15.XI.945.	2.596.03	16%	1.374.60	155.76	1.218.84	1.377.19
12	15.XI.946	1.377.19	17%	1.459.80	82.62	1.377.19	—

Iznos anuiteta dobija se, kad se iznos nove glavnice pomnoži sa procentom iz skale anuiteta i podeli sa 100.—

Prvi interes dobija se, kad se iznos nove glavnice pomnoži sa brojem dana od 23.XI.1933 do 1.XI.1934 i to podeli sa 6.000.—, ako je interes 6%, a sa 3.500.— ako je interes 3.5%. 10.286

6% interesa na ostatak duga dobija se kad se glavnicu pomnoži sa 6 i podeli sa 100.—, a 3.5% interes na ostatak duga dobija se kad se glavnicu pomnoži sa 3.5 i podeli sa 100.—

Otplata duga dobija se, kad se od iznosa anuiteta (obroka) odbije iznos interesa.

Ostatak duga dobija se kad se iznos otplate duga odbije od iznosa glavnice.

— Kamata do 20 aprila 1932, o kojoj je reč u st. 5 ovoga člana, iznosi 12%. Zakon o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 godine (§ 3) određuje: 1) zemljoradnik je dužan da plati na tražbinu, čija je prinudna naplata po ovom zakonu odložena, kamatu od 6% godišnje i to od dana tužbe, osim ako je bila kojim izvršnim naslovom utvrđena niža kamata; 2) ako poverilac (verovnik) svojevolejno odobri dužniku-zemljoradniku odlaganje plaćanja dospеле tražbine, i to pre podnesene tužbe za naplatu ili odustane od parnice ne tražeći naknadu parničkih troškova, može ugovoriti kamatu najviše do 10% na godinu, bez obzira na visinu ranije ugovorene kamate; 3) u maksimalni iznos godišnje kamate imaju se uračunati sva sporedna plaćanja, na koja se dužnik bio obavezao (provizije, konvencionalne kazne, troškovi i slično). Prema prednjem, dakle, kamata za vreme od 20 aprila 1932 pa do 23 novembra 1933 ne može iznositi više od 6% odnosno od 10%, ali se osim ove kamate glavnici duga moraju priračunati troškovi i drugi izdaci pomenuti u drugoj rečenici pomenutog stava 5.

— U pogledu plaćanja i obračuna kamate valja znati, da je Zakon o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 bio na snazi do 23 novembra 1933, kad je objavljena Uredba o zaštiti zemljoradnika. Za to vreme verovnik je smeo da računa kamatu samo od 6% odnosno od 10%. Ako se dužnik nije koristio zaštitom po Uredbi od 23 novembra, a ne koristi se ni zaštitom po Uredbi od 27 avgusta 1934 odmah već tek npr. od 1 juna 1938 godine, u tome slučaju mogao je verovnik za vreme od 23 novembra 1933 do 4 decembra 1933 naplatiti kamatu po opštim, zakonskim propisima (12%), a od 4 decembra 1933 do 14 avgusta 1934 po Uredbi o maksimiranju kamate od 4 decembra 1933 (esk. stopa Narodne banke + 5%), a od tada pa do 31 maja 1938 po Uredbi o maksimiranju kamate od 14 avgusta 1934 (esk. stopa Nar. banke + 4.5%), dakako ako se do 31.V.1938 ne izmeni Uredba od 14 avgusta 1934.

Za ovaj višak naplaćene kamate počevši od 23 novembra 1933 godine pa do 31 maja 1938 neće dužnik moći da traži da mu se odbije od glavnice, jer se st. 5 čl. 3 odnosi samo na više naplaćenu kamatu za vreme važenja Zakona o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 godine.

— Uredba o prekidu zastarelosti zemljoradničkih menica („Službene Novine” br. 108 od 11 maja 1934) važi, samo je njezin stav 1 čl. 1 izmenjen Uredbom o izmeni Uredbe o prekidu zastarelosti zemljoradničkih menica od

12.XII. 1934 („S. N.” br. 289 od 14.XII.1934), te se njom prekid zastare i rok utuženja produžuju do kraja 1935 godine.

— Uredbom o zaštiti zemljoradnika od 23.XI.1933 godine (čl. 3 st. 11) bilo je određeno, da se dužniku, koji plati svoj dug u kraćem roku nego što je određeno (12 godina), preostali iznos dugovanja snižava za 2% za svaku skraćenu godinu. Uredba od 3 avgusta 1934 ukinula je tu bonifikaciju, ali ni ona ni Pravilnik nisu rešili pitanje, kako se ima obračunati ta bonifikacija za pojedine skraćene godine odnosno za svih 12 godina u slučaju ako je neki dužnik isplatio ceo dug. Da ova bonifikacija ne iznosi 24% u slučaju isplate celog duga, o tome nema sumnje, jer Uredba daje 2% za „svaku” skraćenu godinu, dakle, pojedinačno računajući svaku skraćenu godinu. Ova bonifikacija od 2% važi za sve one dužnike, koji su se koristili ovim propisom Uredbe od 23.XI.1933 za vreme njezinog važenja (od 23.XI.1933 do 27.VIII.1934). Pravno dejstvo prevremenog plaćanja mora da se prosuđuje po propisima koji su tada važili, bez obzira na odredbe nove Uredbe. Ostaju na snazi i izvršne su sve pravnosnažne presude u pitanju bonifikacije, dakle i one po kojima je sud dosudio 24% bonifikaciju, a takvih presuda bilo je u praksi.

— Jemac, koji plaća dug zaštićenog dužnika, dobiva položaj verovnika zaštićenog dužnika.

Čl. 4.

(¹) Izuzetno od čl. 3 zemljoradnik koji po jednom dugu ili po više dugova zajedno ne duguje više od 2.000 dinara, isplatiće taj dug u roku od četiri godine jednakim godišnjim obrocima, od kojih se prvi ima platiti do 15 novembra 1935 godine, a ostali do 15 novembra svake naredne godine. Za takve dugove dužnik ima platiti kamatu od 6% na način naveden u stavu 4 čl. 3. U godini 1934 ima zemljoradnik za takav dug platiti kamatu od 6% do 15 novembra 1934 godine na visinu duga utvrđenu u smislu stava 5 čl. 3.

(²) Ako dugovi takvog dužnika zemljoradnika premašuju ukupni iznos od 2.000 dinara, pripada mu pravo otplate po čl. 3 st. 1, u koliko visinu ukupnog duga dokaže uverenjem opštinske vlasti, potvrđenim od sreskog načelnika. Opštinske vlasti izdavaće ova uverenja na osnovi potvrda verovnika o dosadašnjim plaćanjima (priznanice, menice, obračun itd.) koje im dužnik podnese, kao i na osnovi pismenih saslušanja ili pismenih izjava verovnika koje dužnik navede.

(³) Ako dužnik ne položi godišnji obrok duga u roku od 30 dana od dana dospelosti, verovnik ima pravo prinudne naplate toga obroka u smislu čl. 6 st. 1. Dužnik od koga dva uzastopna godišnja

obroka budu naplaćivana prinudnom naplatom, gubi pravo da se koristi propisima ove Uredbe.

— Za ove dugove važi 6% kamata prema svima verovnicima bez razlike, bili oni novčani zavodi, kreditne zadruge ili drugi.

— Primer obračuna za dug ispod 2000 dinara po sastavu g. R. Stakića:

Zadrugar N. N. duguje zadruzi u N. 950.— dinara. Interes nije naplaćen još od 20 avgusta 1929 godine.

Dug (stara glavnica) — — — — — Din. 950.—

Nezastareli interes, računajući tri godine unazad od 20 aprila 1932, obračunava se počev od 20.VIII.1929:

12% god. interesa od 20 avgusta 1929 do 19.IV.1932 (974 dana)	„	308.43
10% god. interesa od 20 aprila 1932 do 23.XI.1933 (583 dana)	„	153.57

Nova glavnica Din. 1.412.—

Novu glavniciu ima otplatiti na sledeći način:

	interes	otplata
6% god. interesa od 23 novembra 1933 do 15 novembra 1934 — 357 dana	84.—	
<i>najdalje do 15 novembra 1935 g.</i>		
otplata 1/4		353.—
6% interesa od 15 novembra 1934 g. do 15 novembra 1935 na dinara 1.412.—	84.72	
<i>najdalje do 15 novembra 1936 g.</i>		
otplata — druga četvrtina		353.—
6% interesa od 15 novembra 1935 g. do 15 novembra 1936 na dinara 1.059.—	63.54	
<i>najdalje do 15 novembra 1937 g.</i>		
otplata — treća četvrtina		353.—
6% interes od 15 novembra 1936 g. do 15 novembra 1937 na dinara 706.—	42.36	
<i>najdalje do 15 novembra 1938 g.</i>		
otplata — četvrta četvrtina		353.—
6% ineresa od 15 novembra 1937 g. do 15 novembra 1938 na dinara 353.—	21.18	
		<hr/>
Svega dinara	295.80	1.412.—

— Pri izdavanju uverenja moraće opštinske vlasti postupati vrlo oprezno radi suzbijanja eventualnih fiktivnih dugova, koje bi mogli dužnici iskoristiti da bi stekli olakšice plaćanja po čl. 3. U tu svrhu mogu opštinske vlasti primeniti i druga sredstva dokaza, a ne samo ona navedena u st. 2, i

eventualne krivce progoniti po propisima opštih zakona. Ostaje otvoreno pitanje, da li se dužnik, koji bi se koristio fiktivnim dugom radi sticanja olakšice plaćanja po čl. 3, može podvesti pod sankciju čl. 11 t. j. da li je time „opeterio svoju imovinu” i da li gubi pravo na zaštitu. Ako se pod rečju „opeterio” razume samo hipoteka ili pribeleška, posluha fiktivnim dugom mogla bi imati sankciju samo u zakonu o pobijanju pravnih dela i u krivičnom zakonu, ali ne bi povlačila za dužnika i gubitak zaštite po Uredbi.

Čl. 5.

(¹) Ugovor o kamati na dugove, pomenute u čl. 1 stav 2 ništavan je ukoliko ugovorene kamate prelaze stopu utvrđenu u čl. 3 stav 1 odnosno u čl. 4 stav 1. Veća kamata ne sme se dosuđivati ni obezbeđivati ni izvršenjem naplaćivati, pa ma bile kamate utvrđene kakvim bilo osnovom (izvršnim naslovom).

(²) Ukoliko se po Krivičnom zakoniku ne kazni strožijom kaznom, kazniče se za prestup u smislu Krivičnog zakonika zatvorom do šest meseci i novčano do 10.000 dinara verovnik koji naplati veću kamatu od one, koja je predviđena ovom Uredbom.

— Odredba st. 1 važi za ona lica, koja su uverenjem (čl. 6) dokazala, da su u vreme zaduženja bila zemljoradnici. To ujedno znači, da zaštita za njih važi od onoga dana, kad to uverenjem dokažu, jer se tek od toga dana koriste zaštitom po Uredbi. Do toga dana važe za njih opšti propisi o kamati (vidi komentar iza čl. 3), a prema tome i sankcija iz st. 2 važi za verovnike od toga dana.

Čl. 6.

(¹) Stupanjem na snagu ove Uredbe, odlazu se sve prinudne prodaje (ovršne dražbe) pokretnog i nepokretnog imanja zemljoradnika osim onih koje se odnose na tražbine iz čl. 8 stav 1 prva rečenica. Jednovremeno obustavljaju se sve prinudne uprave (sekvestracije) kao i oduzimanje pokretnih stvari (transferacije) provedene u cilju izvršenja ili obezbeđenja tih tražbina, no izvršenom plenidbom (popisom) stečena založna prava ostaju na snazi. Nove se prinudne prodaje i prinudne uprave (sekvestracije) nepokretnog imanja kao i nova oduzimanja pokretnih stvari (transferacije), mogu dozvoliti jedino radi prinudne naplate verovničkih potraživanja, po kojima dužnik nije postupio po naređenjima ove Uredbe.

(²) Odluku o odlaganju prodaje odnosno o obustavi transferacije i sekvestracije donosi izvršni sud (izvršna vlast) na zahtev stranke. Sekvestrovan nepokretna imanja vratiće se dužniku odmah. Ako je sekvestar nepokretna imanja sam obradio ili dao pod zakup, vratiće se dužniku tek pošto se skinu plodovi. Do donošenja pravosnažne odluke u smislu st. 1 zaustavlja se izvršni postupak odnosno postupak obezbeđenja (osiguranja).

(³) Uverenje o tome, da li je neko lice zemljoradnik, izdaju opštinske vlasti (opštinski sud, opštinsko poglavarstvo). U uverenju imaju biti navedene stvarne činjenice iz kojih se može nesumnjivo utvrditi, da dužnik ispunjava uslove iz čl. 1 st. 2 i čl. 2 nove Uredbe. Naročito je opštinska vlast dužna pribaviti od nadležne poreske uprave zvanične podatke o visini pojedinih oporezovanih prihoda dužnikovih. Obrazac uverenja propisaće se pravilnikom. Svaka zainteresovana stranka može tražiti da sreski načelnik ispita izdano uverenje, i poništi ga ako nađe, da ne odgovara stvarnom stanju. Protiv odluke sreskog načelnika može se nezadovoljna stranka žaliti banu odnosno i dalje upravnom sudu. Ako je uverenje izdao gradski načelnik koji vrši dužnost prvostepene upravne vlasti (čl. 19 st. 2 tač. 1 Zakona o unutrašnjoj upravi) smatraće se takvo uverenje kao odluka sreskog načelnika.

(⁴) Ispitivanje uverenja u smislu st. 3 nema uticaja na postupak po st. 2. Ali ako je pravosnažnom odlukom uverenje poništeno, sud (izvršna vlast) će na zahtev verovnika staviti van snage određeno odlaganje prodaje odnosno određenu obustavu sekvestracije ili transferacije.

— Vidi i st. 3 čl. 24 Pravilnika.

— Opštinska vlast je dužna, da uverenje izda strogo po obrascu koji je propisan Pravilnikom o obrascu uverenja, koji je u ovoj knjizi sedmi po redu. Uverenje se, dakle, može napadati i s formalne strane. St. 3, istina, određuje, da sreski načelnik može poništiti uverenje samo onda, ako ne odgovara stvarnom stanju, ali nije rečeno da to ne može učiniti Ban odnosno Upravni sud po žalbi nezadovoljne stranke protiv odluke sreskog načelnika.

Čl. 7.

(¹) Dužnik je obavezan izdati na zahtev verovnika ispravu, sposobnu za obezbeđenje verovnikova potraživanja na dužnikovom nepokretnom imanju. Ako dužnik ne udovolji tome traženju, verovnik ima pravo tražiti to obezbeđenje u vanparničnom postupku kod suda nadležnog prema mestu plaćanja obaveze.

(²) Dokaže li dužnik, da je verovnik za svoju tražbinu već dovoljno obezbeđen na nepokretninama dužnika, odbiće sud predlog verovnika za obezbeđenje.

— Obezbeđenje se može tražiti samo na nepokretnom imanju dužnika pod zaštitom. Nije određen način, kako ima verovnik postaviti svoj zahtev na dužnika, kao ni rok u kome je dužnik obavezan udovoljiti traženju verovnika. U tome pogledu, prema tome, važe opšti propisi. Na osnovu pribavljenog dokaza o tome, da dužnik nije udovoljio traženju, verovnik će tražiti obezbeđenje kod nadležnog suda.

Čl. 8.

(¹) Od propisa čl. 1, 3, 4 i 6 izuzeti su: javne dažbine i zakonom propisane pristojbe, robni dugovi do 500 dinara nastali posle 20 oktobra 1931 godine, ukoliko nisu pretvoreni u menične tražbine; svi ostali dugovi zemljoradnika nastali posle 20 aprila 1932 godine; tražbine za izdržavanje, koje nekom licu pripada protiv dužnika zemljoradnika na osnovu dužnikove dužnosti izdržavanja; tražbine, koje proističu iz krivičnog dela; tražbine na ime poljske štete (potrice); tražbine na ime plate (nadnice) lica zaposlenih u kućanstvu ili gospodarstvu dužnikovom; zakupnine i kirije (stanarine); tražbine zanatlija za izvršene zanatske radnje nastale posle 20 oktobra 1931 godine. Priznanice, obligacije i druge pismene isprave, kojima se dokazuje postojanje i visina tražbine, ne dokazuju u isto vreme, da je tražbina zaista nastala iz kupovine robe.

(²) Od propisa člana 1, 3, 4 i 6 ove Uredbe izuzimaju se i tražbine, koje potiču iz nasleđa. U slučaju, da se jedan deo zaoštavštine u naturi ili nužni deo ima isplatiti u novcu, novčana tražbina po tom osnovu izuzima se samo u tom slučaju, ako naslednik pristane, da se ona ima isplatiti po vrednosti toga dela u vreme isplate.

(³) Kao dugovi nastali posle 20 aprila 1932 godine smatraju se samo oni, koji su stvarno novi, a ne i takvi, koji su postali novacijom (prenovom) starog duga kao na pr. uobičajenim prolongiranjem menica ili slično.

(⁴) Za dokazivanje činjenica pomenutih u stavu 1 poslednja rečenica i u st. 3 mogu se stranke i na području važenja Srpskog zakona o sudskom postupku u građanskim parnicama poslužiti svedocima, a sud će, obazirući se na rezultat celokupne rasprave i provedenih dokaza, po slobodnom uverenju oceniti da li se navedene činjenice imaju smatrati dokazanima ili ne.

Čl. 9.

(¹) Ako dužnik, u slučaju kad se tražbina utuži, odmah prizna dug i dokaže da je, pre podnošenja tužbe, svojim obavezama prema verovniku odgovorio po propisima ove Uredbe, trošak parnice snosiće sam verovnik.

(²) Sporovi o postojanju duga zemljoradnika, koji ne budu povedeni ili ne budu pravosnažno rešeni kad ova Uredba stupi na snagu, mogu se kod nadležnih sudova voditi odnosno produžiti, ali se presude po njima mogu izvršiti samo po propisima ove Uredbe.

(³) U parnicama, izvršenjima i obezbeđenjima protiv zemljoradnika zbog dugovanja u smislu ove Uredbe u slučajevima, u kojima je obavezno zastupanje advokatom, verovniku pripada pravo naknade advokatskih troškova od dužnika zemljoradnika, koje će utvrditi u zasebnoj tarifi ministar pravde.

Čl. 10.

Propisi ove Uredbe neće se primenjivati na tražbine Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Državne hipotekarne banke i Privilegovane agrarne banke.

— Tražbine Privilegovane agrarne banke bile su izuzete od propisa Zakona o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932, a tako isto i tražbine zadružnih organizacija. Po Uredbi o zaštiti zemljoradnika od 23 novembra 1933 nisu bile izuzete od njenih propisa ni tražbine Privilegovane agrarne banke ni one zadružnih organizacija. Ovom Uredbom izuzete su samo tražbine Privilegovane agrarne banke, a one zadružnih organizacija nisu. Prednje ima značenje za Privilegovanu agrarnu banku samo u pogledu obračuna kamate od 23 novembra 1933 do 27 avgusta 1934, a za zadruge i u pogledu naplate tražbina, jer su im dužnici (zadrugari) zaštićeni kao dužnici novčanih zavoda. O zaštiti pak zadruga i novčanih zavoda biće reč na drugom mestu.

Čl. 11.

Dužnik zemljoradnik, koji je otuđio ili opteretio svoju imovinu u nameri, da ošteti svoga verovnika, gubi pravo na zaštitu po ovoj Uredbi pored posledica po Zakonu o pobijanju pravnih dela izvan stečaja i po Krivičnom zakoniku. Isto tako gubi pravo na zaštitu i njegov potstrekač i pomagač, ako je zemljoradnik u smislu ove Uredbe.

— Pod rečju „opteretio” može se razumeti samo opterećenje nepokretne imovine hipotekom ili pribeležkom. Ovoj reči moglo bi se dati i šire značenje kao n. pr. založno pravo na pokretnim stvarima, jer rečima „svoju imovinu” nije izrečno rečeno, da je to samo nepokretna imovina.

Čl. 12.

(¹) Agrarni subjekti, koji su odobrenjem ministra za agrarnu reformu, odnosno ministra poljoprivrede, na osnovu čl. 38 Finansijskog zakona od 31 jula 1925 godine u budžetskim dvanaestinama za mesec avgust—novembar 1925 godine, čl. 291 Finansijskog zakona za budžetsku godinu 1927/28, § 76 Zakona o produženju važnosti odredaba dosadašnjih finansijskih zakona i Zakona o budžetskim dvanaestinama od 16 avgusta 1929 godine i §§ 6 i 7 Zakona o zabrani otuđivanja i opterećivanja zemljišta velikih poseda od 20 maja 1922 godine, fakultativnim otkupom kupili zemljište stavljeno pod udar agrarne reforme i za kupovnu cenu ugovorili obročne isplate u gotovom novcu, mogu dospeli deo ugovorene kupoprodajne cene, u koliko do dana stupanja na snagu ove Uredbe nije isplaćen, kao i buduće otplate, platiti prodavcu onom količinom pšenice, koju su mogli kupiti sa ugovorenim izno-

som otplate po kursu pšenice, koji je na dan potpisa ugovora notiran na najbližoj domaćoj produktnoj berzi.

(²) Agrarni subjekti, koji su fakultativnim otkupom kupili zemlju od velikih poseda, a kupovnu cenu ugovorili u određenoj količini poljoprivrednih proizvoda (a obročne otplate te cene bilo u naturi bilo u novcu), mogu dospele i do stupanja na snagu ove Uredbe neplaćene kao i buduće godišnje obroke (otplate) platiti prodavcu onom količinom pšenice, koju su po ugovoru dužni davati o dospelim rokovima, odnosno, ako je isplata obroka bila ugovorena u novčanoj vrednosti proizvoda (po kursu najbliže domaće produktne berze), onom količinom pšenice, koju bi dotični iznosom otplate mogli kupiti (po kursu najbliže domaće produktne berze) na dan dospelosti ugovorenih obroka.

(³) I za sve ostale zemljoradnike, koji su do 19 aprila 1932 godine kupili zemljišta velikih poseda (sa ili bez odobrenja ministra za agrarnu reformu odnosno ministra poljoprivrede), ako su ugovorili otkupnu cenu u gotovom novcu važe propisi stava 1, a ako su ugovorili otkupnu cenu u određenoj količini poljoprivrednih proizvoda važe propisi stava 2.

(⁴) Do stupanja na snagu ove Uredbe dospeli a nenaplaćeni kao i još nedospeli obroci bilo u novcu ili u naturi zajedno sa dospelom a nezastarelom kamatom i drugim sporednim plaćanjima u smislu člana 3 stava 5, sve preračunato u smislu stava 1 i 2 ovoga člana, čini glavnicu duga, koja se ima isplatiti u 12 jednakih godišnjih obroka, sa kamatom određenom u članu 3 stavu 1 izuzev (u pogledu kamate) one slučajeve, kod kojih je već pri sklapanju kupoprodajnog ugovora uračunata kamata u kupovnu cenu. Prvi obrok platiće dužnik 15 novembra 1934 godine, odnosno 15 novembra 1935 godine, ako je kupljena zemlja pod sekvestrom u korist prodavca (bilo da je sam sekvestar radi bilo da ju je dao u zakup), a sekvestar se ukida krajem oktobra 1934 godine.

(⁵) Zemljišta, na koja se odnosi stav 1, 2 i 3 smatraju se sva ona, koja su na dan 27 februara 1919 godine prethodnim odredbama za pripremu agrarne reforme od 25 februara 1919 godine odnosno Uredbom o zabrani otuđivanja i opterećivanja zemljišta velikih poseda od 21 jula 1919 godine stavljena pod udar agrarne reforme.

(⁶) Uverenja o tome, da li je izvesno zemljište po prednjem stavu bilo stavljeno pod udar agrarne reforme na dan 27 februara 1919 godine izdaju banske uprave kao agrarne vlasti.

(⁷) Za dužnike (kupce zemlje), koji u roku ne plate dospele obroke i kamate, važi propis čl. 3 stav 11.

(⁸) Agrarni subjekti i drugi zemljoradnici, koji se koriste odredbama ovoga člana, ne mogu se u pogledu ovih dugova koristiti drugim povlasticama predviđenim ovom Uredbom.

U „Službenim novinama”, br. 197—LII str. 850 od 27 avgusta 1934 god., u čl. 12 ove Uredbe na kraju stava 2 pogrešno su štampane

ove reči: „na dan potpisivanja ugovora”, mesto da stoji: „na dan dospelosti ugovorenih obroka”, što je rešenjem Ministarstva poljoprivrede br. 16526/V od 5-XI-1934 god. doneta ispravka u „Službenim novinama”, br. 257—LXVI od 7-XI-1934 god. str. 991.

— Propisi ovoga člana važe samo za dugove nastale kupovinom zemljišta označenih u st. 5. Kupci pomenutih zemljišta, ako se ne koriste povlasticama ovoga člana Uredbe, mogu da se koriste ostalim povlasticama Uredbe kao i drugi dužnici, koji imaju pravo da se koriste zaštitom po ovoj Uredbi.

Čl. 13.

Ukida se Zakon od 23 ramazana 1286 godine (1869) o naplati tražbina iz mirijskih zemljišta ili kuća za slučaj smrti dužnika (Zbornik zakona i naredaba za Bosnu i Hercegovinu god. 1878-80 II str. 339 i sled.) koji danas važi na području Vrhovnog suda u Sarajevu, s tim da se dugovi iza umrlog dužnika mogu naplatiti iz zaostalih mirijskih nepokretnina jednako kao i iz ostalih mul-kovnih nepokretnina.

Čl. 14.

Overa potpisa nepismenog zemljoradnika oslobođena je plaćanja svake takse.

— Povodom pitanja kako se ima tumačiti prednje oslobođenje od takse, Odelenje poreza Ministarstva finansija izdalo je sledeće objašnjenje:

„Prema čl. 14 Uredbe o zaštiti zemljoradnika, overa potpisa nepismenog zemljoradnika oslobođena je svake takse. Ovo oslobođenje ne može se proširiti i na ostale takse po raznim ispravama, kao i na takse od pravnog posla, koji isprave sadrže. Dakle, oslobođenje predviđeno je samo za taksu iz tar. broja 43 Taksene tarife, dok se ostale takse imaju u celosti naplaćivati.

Čl. 15.

Potraživanjima verovnika na osnovu dugova zamljoradnika na koje se ova Uredba odnosi, priznaje se prvenstveno pravo na reeskont odnosno lombard kod svih državnih i privilegovanih novčanih ustanova pod normalnim uslovima i to do visine od 50% tih potraživanja.

Čl. 16.

Ovlašćuje se ministar poljoprivrede, da u sporazumu sa ministrom pravde, ministrom finansija i ministrom trgovine i industrije propiše pravilnik za izvršenje ove Uredbe. Pored toga, i ministar pravde ovlašćuje se, da u sporazumu sa zainteresovanim

ministarstvima izdaje autentična tumačenja propisa ove Uredbe, a naročito, ko se ima smatrati zemljoradnikom u smislu ove Uredbe i šta se ima podrazumevati pod porodičnom zadrugom u smislu ove Uredbe.

Čl. 17.

Ova Uredba stupa na snagu na dan*) kada se obnaroduje u „Službenim novinama”. Istoga dana prestaje važiti Uredba o zaštiti zemljoradnika od 22 novembra 1933 godine osim odredbe njenog člana 16 u pogledu produženja važnosti 1 stava prve rečenice i 2 do 4 stava § 4 i § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju od 19 aprila 1932 godine. Isto tako prestaju važiti i svi ostali propisi protivni ovoj Uredbi.

— Odredbe § 4 i § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju od 19 aprila 1932, koje ostaju u važnosti, glase:

§ 4 — 1) Stavljaju se na snagu za celu državu propisi §§ 65 stav 1 i 2, 69, 119, 133, 134, 148, 165 stav 5, 209 i 230 Zakona o izvršenju i obezbeđenju od 9 jula 1930 godine, „Službene novine” broj 165-LXII, a za područje Vrhovnog suda u Sarajevu, Banskog stola u Zagrebu i Apelacionog suda u Novom Sadu i propisi § 113 istog Zakona.

2) Gde se u propisima navedenim u 1 stavu ovoga paragrafa spominje sud, ima se na području Kasacionog suda u Beogradu i Velikog suda u Podgorici podrazumevati izvršna vlast, a u koliko se ovi propisi pozivaju na propise Zakona o izvršenju i obezbeđenju, koji nisu stavljeni na snagu ovim zakonom, imaju se podrazumevati odnosni propisi građanskih parničnih postupnika odnosno zakona o izvršenju koji danas važe u pojedinim područjima Kraljevine u koliko odgovarajućih propisa ima u ovim zakonima.

3) Propisi §§ 486 i 487 Zakona o postupku sudskom u građanskim parnicama za Srbiju primenjivaće se i nadalje, ukoliko nisu u protivnosti sa propisima spomenutim u 1 stavu.

4) Propisi prednjih stavova primenjivaće se i na izvršenja, koja su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona već u toku, ukoliko prinudna javna prodaja (ovršna dražba) još nije pravosnažno provedena.

§ 5 — Ako koji novčani zavod za vreme trajanja odlaganja iz § 1 dođe u teškoću plaćanja usled poremećenja kreditnih odnosa izazvanih bilo opštom kreditnom krizom bilo neobičnim i prekomernim dizanjem uloga, a prema bilansu

*) Ova Uredba je objavljena u „Službenim novinama”, br. 197—LII od 27 avgusta 1934 god.

u to vreme bude aktiva veća od pasive, moći će Ministarski savet po traženju samoga toga zavoda na predlog Ministra trgovine i industrije doneti za svaki takav slučaj Uredbu sa zakonskom snagom, kojom će se predvideti rokovi isplate uloga i drugih potraživanja kao i sve druge mere, pa i o reorganizaciji zavoda, potrebne za njegov redovan rad i za bezbednost ulagača i ostalih verovnika. U tom cilju može Ministar trgovine i industrije takav novčani zavod i njegovo celo poslovanje staviti pod stalni nadzor svoga komesara.

II Br. 29362/K.
3 avgusta 1934 god.
u Beogradu

Na osnovu čl. 16 Uredbe o zaštiti zemljoradnika od 3 avgusta 1934 godine, Ministar poljoprivrede i Ministar pravde, u saglasnosti sa Ministrom trgovine i industrije i Ministrom finansija, propisuju

P R A V I L N I K

za izvršenje Uredbe o zaštiti zemljoradnika

Čl. 1.

(K čl. 1 st. 1 Uredbe)

(¹) Ništavni su ugovori kojima se zemljoradnik obavezuje da se neće koristiti odredbama Uredbe.

(²) Pod „svojim dugovima“ smatraju se sve novčane obaveze privatno-pravnog i javno-pravnog karaktera, u koliko nisu izuzete čl. 8, bez obzira na to iz koga osnova potiču i bez obzira na to, da li ih zemljoradnik duguje kao glavni dužnik, solidarni dužnik ili jemac.

(³) Obaveze, koje se sastoje u davanju kakve stvari ili kakvog prava, u radu ili radovima, u kakvom trpljenju ili nečinjenju, ne smatraju se za dugove po čl. 1 stav 1 Uredbe.

Čl. 2.

(K čl. 1 st. 2 Uredbe)

(¹) Uredba se nikako, ni u pogledu načina isplate, ni u pogledu visine kamatne stope, ni u pogledu troškova parnice, obezbeđenja, izvršenja kao ni advokatskih troškova, ne odnosi na dugove zemljoradnika učinjene posle 20 aprila 1932 godine.

(²) Uredbom se mogu koristiti lica, koja su dokazala uverenjem (čl. 6 st. 3 Uredbe), da su u vremenu zaduženja bila zemljoradnici po odredbama Uredbe.

(³) Uredba se odnosi i na zemljoradnika, koji je pao pod stečaj.

Čl. 3.

(K čl. 2 st. 1 Uredbe)

(¹) Kao uslov, da se neko lice u smislu Uredbe smatra kao zemljoradnik, potrebno je da je dotičnom licu poljoprivreda glavno zanimanje. Stoga se ne mogu smatrati za zemljoradnike lica, čije je glavno zanimanje neka druga grana privrede (kao što su trgovci, industrijalci, zanatlije itd.), državna javna ili privatna služba (državni, samoupravni i privatni aktivni činovnici, zatim advokati, javni beležnici, lekari itd.), pa makar da im oporezovani prihod proističe pretežno iz poljoprivrede i njihov posed ne prelazi površinu određenu čl. 2 st. 1 Uredbe.

(²) Neće se smatrati za zemljoradnike stočari trgovci, koji samo sezonski napasaju stoku radi spekulacije.

(³) Prihodi od seljačkih šuma smatraju se kao prihodi iz poljoprivrede.

(⁴) Da bi se neko lice smatralo kao zemljoradnik dovoljno je da obrađuje zemlju, a ne traži se i da je naselilo zemlju koju obrađuje.

(⁵) „Samo“ znači ili lično ili u sopstvenoj režiji tj. pomoću najmljene radne snage, a ne i davanje u napolicu ili pod zakup.

(⁶) Da bi se za zemljoradnika smatrao sopstvenik, koji obrađuje zemlju mešovito tj. jedan deo obrađuje sam a drugi deo izdaje u napolicu ili pod zakup, potrebno je, da više od polovine svog imanja obrađuje sam ili sa članovima svoje porodice, ukoliko nije slučaj iz st. 4-a čl. 2 Uredbe.

(⁷) Za ocenu pitanja, da li se neko lice ima smatrati za zemljoradnika, merodavna je srazmera njegovih prihoda koji podleže porezi, a ne srazmera pojedinih poreza, koje on plaća na pojedine vrste svojih prihoda. Prema tome smatraće se, da u smislu čl. 2 st. 1 postoji uslov, da neko lice bude priznato za zemljoradnika, ako je njegov prihod od poljoprivrede veći od svih ostalih njegovih prihoda, na koje plaća porez, makar da je porez koji on plaća na sve ostale prihode veći od poreza koji plaća na prihod od poljoprivrede.

(⁸) Pod oporezovanim prihodima razumevaju se poreske osnovice svih poreskih oblika, kako su utvrđene u poreskim knjigama.

(⁹) Kao oporezovani prihod smatra se i onaj, koji je trajno ili privremeno oslobođen od poreze.

(¹⁰) Izraz „posed“ ima se razumeti kao istovetan izraz „svojina“ odnosno „vlasništvo“ te prema tome pri utvrđenju maksimuma zemlje dolazi u obzir samo površina zemlje, koja dotičnom licu pripada kao svojina (vlasništvo), a ne i ona zemlja, koju ono drži pod zakup ili u kojem drugom vidu.

(¹¹) Pod ziratnom zemljom podrazumeva se i ona zemlja, koja se ne obrađuje, ali se može obraditi (parlog, zapušteni vinaradi itd.). Pašnjaci se ne smatraju kao ziratna zemlja. Livadom se smatra ono zemljište, koje se redovno bar jedared godišnje kosi, inače se uzima kao pašnjak.

(¹²) Uredbom su zaštićene samo porodične zadruge (kućne zajednice), a ne i privredne zadruge: zemljoradničke kreditne, nabavljačke i proizvođačke zadruge, agrarne zajednice-zadruge, zemljišne zajednice, komasacione gromade, vodne zadruge itd. iako su im članovi zemljoradnici.

(¹³) Za porodičnu zadrugu u smislu Uredbe smatraće se ona porodična zajednica, u kojoj postoji zajednički život i rad srodnika krvnih ili po usvojenju i u kojoj ima najmanje pet muških članova.

(¹⁴) Plodouživaoci, zakupci ili napoličari, koji obrađuju tuđu zemlju, ako nemaju svoje sopstvene zemlje, a ispunjavaju ostale uslove, smatraju se kao zemljoradnici po st. 1 čl. 2 Uredbe.

(¹⁵) Zemljoradnici u smislu odredaba člana 2 Uredbe smatraju se i samo-naseljenici u južnim krajevima označeni u čl. 8 st. 7 Pravilnika za izvršenje Zakona o naseljavanju južnih krajeva od 11 juna 1931 godine sa njegovim izmenama i dopunama od 24 juna 1933 godine br. 50520/VI-b, od 3 avgusta 1933 god.

— Penzionisani činovnici (državni, samoupravni i privatni) mogu se smatrati za zemljoradnike, ako ispunjavaju propisane uslove.

— Pojam „svojine” odnosno „vlasništva” može se razno tumačiti. Strogo uzevši taj pojam s pravne strane, važio bi kao „svojina (vlasništvo)” samo onaj „posed”, koji je u zemljišnim knjigama ili po tapiji vlasništvo dotičnog lica. U praksi međutim ima slučajeva gde stvarno stanje odudara od pravnog stanja (npr. kod tajnih deoba porodičnih zadruga, ili sin živi odvojeno od oca sa svojom ženom i decom, u zasebnoj kući i sam obrađuje deo zemlje dobiven od oca, plaća po katastarskom posedovnom listu svoj deo poreza na poreskoj knjižici oca ili na svojoj, ili deda pa i otac umrla pre 10 godina a unuci odnosno sinovi podelili zemlju i rade je svaki za sebe, žive odvojeno u zasebnim kućama i svaki za sebe plaćaju porezu, a čitav posed u zemljišnim knjigama još uvek pripada dedi (kao vlasniku). Bilo bi ponekad nepravedno kad se ne bi uvažilo stvarno stanje, a tim pre što je tendencija čitave Uredbe da proširi zaštitu na što veći broj lica. Izgleda da će u ovom pogledu biti potrebno jedno posebno autentično tumačenje reči „svojine” odnosno „vlasništva”.

— Za porodičnu zadrugu po Uredbi potrebno je da ima 5 muških članova bez obzira na starost njihovu.

— obrađivanje zemlje u sopstvenoj režiji (vidi čl. 3 st. 5) i davanje u napolicu vrlo su blizo i često će se u praksi

teško razlikovati. Izgleda da je baš to bio razlog, te je rumunski zakonodavac napolicu uzeo kao rad u sopstvenoj režiji.

Čl. 4.

(K čl. 2 st. 2 Uredbe)

Udata žena, koja živi u zajednici sa svojim mužem, smatra se zemljoradnikom samo onda, ako lično ispunjava uslove, koje za zemljoradnika propisuje Uredba, i ako je povrih toga ili

a) njen muž zemljoradnik u smislu Uredbe, ili

b) prihod njen i njenog muža, bio on zemljoradnik ili ne, pretežno proističe iz poljoprivrede.

Čl. 5.

(K čl. 2 st. 3 Uredbe)

Ako zemljoradnik živi sa ženom i decom u kućnoj zajednici smatraju se i svi njihovi prihodi kao zajednički.

Čl. 6.

(K čl. 2 st. 4 Uredbe)

(¹) I za lica iz ovog stava potreban je uslov, da njihovi oporezovani prihodi proističu iz poljoprivrede i da njihov posed ziratne zemlje ne prelazi površinu iz čl. 2 st. 1 Uredbe.

(²) Kao nemanje dovoljno radne snage svoje i svoje porodice smatraće se i oni slučajevi, u kojima radna snaga dotičnog lica i njegove porodice nije dovoljna za napredniji i racionalniji način obrađivanja zemlje.

(³) Kao neotklonjiva smetnja smatra se i to, što se posed nalazi na mestima, koja su toliko udaljena jedna od drugih, da je sopstveniku fizički nemoguće, da neke od tih poseda lično odnosno sa članovima svoje porodice ili u vlastitoj režiji obrađuje. Kao druge neotklonjive smetnje smatraju se duboka starost, odsustvo radi otsluženja kadrovskog roka, odsustvo zbog zarade (pečalbarstvo), trajna bolest itd.

(⁴) Pomoću drugih lica znači i davanje pod zakup ili napolicu.

(⁵) Maloletna deca zemljoradnika smatraće se za vreme trajanja maloletnosti kao zemljoradnici, bez obzira da li uopšte obrađuju svoju zemlju.

(⁶) Isto tako smatraće se i zaostavština zemljoradnika da je zaštićena Uredbom sve dok se sudskom odlukom ne preda naslednicima, bez obzira na to ko za to vreme obrađuje zemlju.

(⁷) Za lica pod b) podrazumevaju se samo poljoprivredni radnici, koji nemaju nikakve svoje zemlje. Na lica, koja imaju svoje zemlje, a pored svoje obrađuju i tuđu zemlju, odnosi se st. 1 čl. 2 Uredbe.

(⁸) „Nikakav drugi porez” iz tač. b) razume se nikakav drugi porez na prihode.

(⁹) Pod sporednim privrednim poslovima podrazumevaju se ne samo oni poslovi, koje jedno lice obavlja bez obrtne dozvole ili radeći kod drugoga, već i kad ih obavlja sa obrtnom dozvolom, ali pod uslovom da mu to nije glavno zanimanje i da ispunjava i ostale uslove iz tač. v).

(¹⁰) Pod ribarstvom smatra se slatkovodno i morsko ribarstvo.

(¹¹) Da bi se lica iz tač. v) smatrala kao zemljoradnici potrebno je da žive na se'u i da se pored poljoprivrede kao glavnog zanimanja bave poslovima sitnog zanatlije, sitnog seoskog dućandžije itd., a glavni im je izvor za izdržavanje njihovo i njihove porodice prihod iz poljoprivrede.

(¹²) U lica pod tač. v) ubrajaju se i lica, koja su stupila kao privremena posluga kod privatnih lica ili javnih nadležnata.

(¹³) Reč „selo” ne uzima se u administrativnom značenju, već kao mesto, u kome žive zemljoradnici sa poljoprivredom kao glavnim zanimanjem, bez obzira da li čine većinu ili ne prema drugim staležima.

Čl. 7.

(K čl. 2 st. 5 Uredbe)

Ne uzima se u obzir pri oceni veličine oporezovanih prihoda oporezovani prihod na kuću u kojoj zemljoradnik stanuje, a koja se nalazi u reonu varoši (varošice, trgovišta), ako godišnji oporezovani čisti prihod ne prelazi 10.000 dinara. U slučaju da taj godišnji oporezovani čisti prihod prelazi 10.000 dinara, ima se on uračunati u punom iznosu, a ne samo višak preko 10.000 dinara.

Čl. 8.

(K čl. 3 st. 1 Uredbe)

(¹) Pod novčanim zavodom u smislu Uredbe podrazumevaju se novčane ustanove, koje su osnovane kao deonička (akcionarska) društva ili kao društva sa ograničenom odgovornošću ili kao kreditne ili druge privredne zadruge i njihovi savezi, zatim štedionice samoupravnih tela i udruženja, kao i one novčane ustanove, koje su osnovane po zakonima donesenim za svaku od njih posebno.

(²) Kad je iznos duga na dan 23 novembra 1933 god. utvrđen u smislu st. 5 čl. 3 Uredbe, otplata duga vršiće se u godišnjim otplatnim obrocima (anuitetima) određenim u st. 1 čl. 3 Uredbe, ako ne postoji slučaj iz st. 2 čl. 3 ili iz st. 1 čl. 4 Uredbe.

(³) Dužnik ima pravo da utvrđeni godišnji otplatni obrok (anuitet) plati tokom godine u delovima, a verovnik je dužan takove delimične uplate primiti, ali i u tom slučaju mora iznos godišnjeg otplatnog obroka (anuiteta) biti u celosti plaćen do 15 novembra svake godine.

Čl. 9.

(K čl. 3 st. 2 Uredbe)

(¹) O tome, koji su uslovi za njega povoljniji, odlučuje sam dužnik. Ako se odluči da otplatu duga vrši po ugovoru, može se koristiti odredbama Uredbe samo u pogledu kamate.

(²) Ako je ostatak ugovorenog roka za isplatu dugoročnih zajmova duži od 12 godina, i u tome slučaju dužnik ima pravo, da izvrši isplatu ostatka duga u dvanaest obroka po čl. 3 st. 1 Uredbe, i da se koristi i ostalim odredbama Uredbe.

(³) Kod beskamatnih zajmova verovniku pripada pravo na kamate po Uredbi od dana ugovorenog roka za isplatu.

(⁴) Za zemljoradnike, članove agrarnih zajednica (zadruga), kao dužnike po beskamatnim pozajmicama po Zakonu o pozajmicama bez interesa, udruženjima naseljenih dobrovoljaca, zemljoradnika i drugih interesenata agrarne reforme od 20 maja 1922 godine izmenjenom na osnovu ovlašćenja u stavu 3 čl. 289 Finansijskog zakona za budžetsku godinu 1927/28 rešenjem br. 11.600 od 30 marta 1928 godine („Službene novine” br. 74 od 31 marta 1928 g.) — važe propisi toga Zakona, a ne propisi Uredbe.

Čl. 10.

(K čl. 3 st. 3 Uredbe)

Pored kamate može verovnik naplaćivati i efektivne izdatke za takse, računajući ovamo i poštarinu.

Čl. 11.

(K čl. 3 st. 4 Uredbe)

(¹) Dužnik zemljoradnik platiće verovniku, koji nije novčani zavod ili bankarska radnja, kamate najedanput ili delimično u toku godine, no najkasnije do 15 novembra svake godine.

(²) Dužnik zemljoradnik platiće verovniku novčanom zavodu ili bankarskoj radnji dospele kamate prilikom davanja nove menice u dva tromesečja, koja sam izabere, no najkasnije prilikom davanja nove menice za treće i četvrto tromesečje.

(³) Kamate na menice i otplate duga moraju u visini godišnjeg otplatnog obroka (anuiteta) biti plaćene do 15 novembra svake godine.

Čl. 12.

(K čl. 3 st. 5 Uredbe)

(¹) Do 23 novembra 1933 g. neplaćena odnosno ne priračunata a još ne zastarela kamata, u visini dopuštenej postojećim zakonima u doba dospeća, priračunaće se glavnici duga kako postoji na dan stupanja na snagu Uredbe.

(²) Zastarelost dospele kamate prekinuta je stupanjem na snagu Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju od 20 aprila 1932 godine.

(³) Parnični i izvršni troškovi, nastali posle 23 novembra 1933, a stvarni izdaci za premije osiguranja, javne dažbine, takse za stavljanje hipoteke ili pribeleške, kao i ostala plaćanja, koja je verovnik izvršio umesto dužnika, nastali posle stupanja na snagu Uredbe, imaju se platiti u gotovom.

Čl. 13.

(K čl. 3 st. 7 Uredbe)

(¹) Nove menice glasiće na glavnicu kako je utvrđena na osnovu propisa Uredbe, po odbitku izvršenih otplata u smislu čl. 3 st. 1 Uredbe.

(²) Dužnik zemljoradnik izdaće novu menicu svome verovniku sa istim potpisima, koje je davao do sada ili sa potpisima jednake vrednosti.

(³) Potpisi jednake vrednosti znači najmanje isti broj potpisnika i sa istom kreditnom sposobnošću.

(⁴) Ako glavni dužnik na novoj menici svojevolično pusti iz obaveze jednoga potpisnika, a ne pribavi drugog potpisnika iste kreditne sposobnosti, smatra se da novu menicu nije izdao. Ako dosadašnji potpisnik odbije da potpiše novu menicu, a ne nađe novog potpisnika iste kreditne sposobnosti, verovnik mora primiti menicu sa ostalim potpisima, ali dobiva pravo naplate meničnog duga od potpisnika koji je odbio da potpiše novu menicu i u tu svrhu može zadržati staru menicu. U ovom slučaju ostali potpisnici dužnici zaštićeni su po Uredbi za regresno potraživanje.

(⁵) Menice sa već proteklim rokom, koje nisu zamenjene niti su utužene, mora dužnik zameniti novom menicom najkasnije od 15 novembra 1934 godine.

(⁶) Dužnik ima o dospeću menice, kojoj rok pada za vreme važenja Uredbe, izdati novu menicu sa tromesečnim rokom, ako duguje novčanom zavodu ili bankarskoj radnji, a sa godišnjim rokom, ako duguje ostalim poveriocima. Ako dužnik to ne učini, verovnik se može poslužiti svojim pravom da podigne tužbu za naplatu meničnog potraživanja. Dužnik međutim ima pravo u roku od 15 dana od dana saopštenja tužbe izdati verovniku novu menicu, ali ima platiti u gotovom troškove protesta i tužbe. Dužnik, koji ne izda novu menicu u pomenutom roku, a propusti da to učini i u daljem roku od 90 dana, gubi zaštitu po Uredbi. Rok nove menice računa se u svakom slučaju od dospetka ranije menice.

— Rok od 90 dana treba da se računa od dana, koji sledi iza onih 15 dana od dana saopštenja tužbe.

Čl. 14.

(K čl. 3 st. 8 Uredbe)

(¹) Poverilac, koji ima pravnosnažnu sudsku odluku ili pravnosnažni menični platežni nalog, ne gubi svoja prava, ako ne traži od meničnog dužnika novu menicu.

(²) Smatra se da je pismena opomena uredno predata dužniku, ako verovnik dokaže povratnim receptisom pošte, da je dužniku preporučeno pismo uručeno ili da ga ne prima.

(³) Dužnik gubi zaštitu po Uredbi, ako u roku od 60 dana, od dana uredno predate pismene opomene ne izvrši zamenu menice. Rok teče od dana potvrde primitka odnosno od datuma poštanskog žiga na povratnom receptisu.

(⁴) Pod naređenjem iz st. 7 čl. 3 Uredbe podrazumevaju se naređenja o potpisima na novoj menici.

Čl. 15.

(K čl. 3 st. 9 Uredbe)

(¹) Zemljoradnik, ako je jemac ili solidarni dužnik, odgovara prema propisima Uredbe, iako glavni dužnik odnosno sadužnik nije zemljoradnik.

(²) Kao jemac ili solidarni dužnik zemljoradnika smatra se i ono lice, koje se samo formalno obavezalo kao glavni dužnik, a u stvari je dalo samo svoj lični kredit da zemljoradniku pribavi potreban novac, ako dužnik dokaže da je to verovniku bilo poznato.

(³) Verovnik, koji nije zemljoradnik, a zadužio se na osnovu zemljoradničke menice, ne smatra se jemcem ni solidarnim dužnikom po propisima Uredbe.

Čl. 16.

(K čl. 3 st. 10 Uredbe)

Mesto dužnika može svotu ponuditi i treće lice.

— U ovome slučaju to treće lice dobiva položaj verovnika zaštićenog dužnika.

Čl. 17.

(K čl. 4 st. 1 Uredbe)

Izuzetak od čl. 3 Uredbe odnosi se samo na stav 1 toga člana.

Čl. 18.

(K čl. 4 st. 2 Uredbe)

Uverenja iz ovoga stava izdavaće opštinske vlasti besplatno.

Čl. 19.

(K čl. 5 st. 1 Uredbe)

Propis stava 1 primenjuje se na ugovore o kamati od dana stupanja na snagu Uredbe. Za ranije ugovore o kamati važe propisi, koji su tada bili na snazi.

— Vidi komentar iza čl. 3 Uredbe u pogledu kamate.

Čl. 20.

(K čl. 5 st. 2 Uredbe)

Krivični postupak ima se pokrenuti po zvaničnoj dužnosti.

Čl. 21.

(K čl. 6 st. 1 Uredbe)

(¹) Odlazu se sve prinudne prodaje, u koliko na dan stupanja na snagu Uredbe nisu već pravnosnažno provedene. Kao pravnosnažno provedene imaju se smatrati one izvršene prodaje, u pogledu kojih je, na dan kada je Uredba dobila obaveznost, već protekao rok za ulaganje pravnog leka protiv odluke o izvršenoj prodaji, a u tom roku nije pravan lek podnesen, ili u pogledu kojih postojeći zakonski propisi uopšte ne daju pravnog leka.

(²) Prinudna javna prodaja u smislu st. 1 čl. 6 Uredbe obuhvata i prodaju iz slobodne ruke kao i preuzimanje predmeta izvršenja, gde to po zakonu zamenjuje prinudnu prodaju (v. §§ 200 br. 1, 268, 270, 271 i 280 Zakona o izvršenju — ovršnog reda — za Sloveniju i Dalmaciju; § 486 st. 2 Srpskog građanskog postupka), ali ne obuhvata i prodaju u smislu propisa § 86 st. 2 i § 89 br. 2 Meničnog zakona. Obustava obuhvata i zabranu dozvole novih sekvestracija.

(³) Sve druge izvršne radnje ili radnje obezbeđenja na nekretninama, osim onih koje su navedene u prvom i drugom stavu ovoga člana Pravilnika, bez ograničenja su dopuštene. Prema tome dopušteno je dozvoliti: uknjižbu prinudnog (ovršnog) prava založnog u zemljišnim knjigama u cilju izvršenja (ovrhe) radi namirenja ili predbeležbu založnog prava u cilju izvršenja radi obezbeđenja, odnosno na području Kasacionog suda u Beogradu popis i procenu nepokretnog imanja u cilju izvršenja, i najzad sva srestva obezbeđenja (osigurana srestva) privremene naredbe ukoliko nisu vezane za oduzimanje (transferaciju) pokretnih stvari, odnosno za oduzimanje poseda (državine) i uprave nepokretnosti dužniku-zemljoradniku.

(⁴) St. 1 čl. 6 Uredbe odnosi se i na administrativne ovrhe.

(⁵) U slučaju da se nepokretno imanje zemljoradnika proda na sudskoj dražbi radi namirenja tražbina, koje ne potpadaju pod Uredbu, imaju se primeniti opšti propisi.

(⁶) Ako je pre pravomoćnosti javne dražbe treće lice podnelo naknadnu ponudu položivši u sudski depozit zakonom propisane iznose novca, i sud je primio naknadnu ponudu, a u rešenju stavio u izgled, da će posebnim rešenjem odrediti rok za novu licitaciju, a u međuvremenu su po Uredbi dražbe obustavljene, vratiće se onom trećem licu uplaćeni iznos.

Čl. 22.

(K čl. 6 st. 3 Uredbe)

(¹) Pod „svakom zainteresovanom strankom”, ima se razumeti svako „zainteresovano lice”.

(²) Sudovi nisu ovlašćeni ispitivati, da li je neko lice zemljoradnik ili ne, ako o tome postoji uverenje nadležne vlasti navedeno u čl. 6 st. 3.

(³) Opštinske vlasti iz st. 3 čl. 6 jesu opštinske vlasti zemljoradnikovog prebivališta, bez obzira gde se posed nalazi.

(⁴) Na području Uprave grada Beograda žalba protiv odluke opštinske vlasti podnosi se Ministarstvu unutrašnjih poslova.

(⁵) Opštinske vlasti izdaju dužniku zemljoradniku uverenje bez naplate ikakvih taksa.

(⁶) Kao dokaz u smislu čl. 1 st. 2 Uredbe važiće samo uverenja izdata prema propisima čl. 6 st. 3 Uredbe.

— U pogledu uverenja vidi Pravilnik o obrascu uverenja, sedmi po redu u ovoj knjizi.

Čl. 23.

(K čl. 6 st. 4 Uredbe)

Nema uticaja na postupak po st. 2 čl. 6 Uredbe okolnost što uverenje opštinske vlasti nije postalo pravosnažno.

Čl. 24.

(K čl. 7 st. 1 Uredbe)

(¹) Propisi člana 7 Uredbe odnose se na potraživanja, koja su zaštićena po Uredbi.

(²) Ako glavni dužnik nije kadar da za obezbeđenje izda sposobnu ispravu, kojom je verovnik za svoju tražbinu dovoljno obezbeđen može verovnik da traži obezbeđenje od jemaca ili solidarnog dužnika.

(³) Nikakve izvršne radnje ili radnje obezbeđenja nisu dozvoljene na novcu, novčanim potraživanjima i pokretnim stvarima.

Čl. 25.

(K čl. 8 st. 1 Uredbe)

(¹) Prinosi okružnom uredu za osiguranje radnika smatraju se kao javne dažbine.

(²) Pod „zakonom propisane pristojbe” ne ulaze pristojbe javnih beležnika i nagrade sveštenicima za sveštene radnje, ali se pod „pristojbama propisanim zakonom” razumeju novčane kazne, gube, pristojbe svedoka, veštaka ili članova sudskih komisija.

(³) Menice date za pokriće ne spadaju u tražbine, koje su pretvorene u menične.

(⁴) Dugovi iz prve rečenice st. 1 čl. 8 Uredbe, koji su pretvoreni u meničnu tražbinu, ne smatraju se kao stvarno novi dugovi.

(⁵) Dužnost izdržavanja obuhvata dužnost na osnovu zakona, na osnovu ugovora i poslednje volje.

(⁶) Tražbine, koje proističu iz krivičnog dela, obuhvataju sva ta potraživanja, bez obzira da li ih je ustanovio krivični ili građanski sud. Isto tako tražbine iz krivičnog dela obuhvataju i naknadu štete, naknadu krivičnih troškova i naknadu troškova izvršenja kazne.

(⁷) Pod zakupninom razumeva se po § 671 gr. pp. i hak (103 o. g. z.) na području Apelacionog suda u Sarajevu.

Čl. 26.

(K čl. 8 st. 4 Uredbe)

Pod činjenicama iz čl. 8 st. 4 imaju se razumeti i pravni poslovi.

Čl. 27.

(K čl. 9 st. 1 Uredbe)

(¹) Pod dužnikom razume se dužnik, koji je zaštićen po Uredbi.

(²) „Odmah prizna dug” znači da je odmah na prvom ročištu priznao dug.

Čl. 28.

(K čl. 9 st. 2 Uredbe)

Propise Uredbe primenjivaće sudovi samo u izvršnom postupku.

Čl. 29.

(K čl. 9 st. 3 Uredbe)

(¹) Pod dugovanjima u smislu Uredbe smatraju se samo ona dugovanja, koja su zaštićena po Uredbi, a ne i dugovanja u pogledu kojih je zemljoradnik izgubio zaštitu po Uredbi.

(²) I u postupku pred sreskim sudom verovniku pripada pravo naknade advokatskih troškova od dužnika zemljoradnika po zasebnoj tarifi.

(³) Dok zasebna tarifa ne bude izdata, stavovi postojećih advokatskih tarifa smanjuje se na polovinu, ako je dužnik zemljoradnik zaštićen po Uredbi. U onim pravnim područjima, gde advokatska tarifa nije utvrđena, sud će dosuditi verovniku polovinu advokatskih troškova, koje bi dosudio da dužnik nije zaštićen zemljoradnik.

Čl. 30.

(K čl. 11 Uredbe)

(¹) Potstrekač i pomagač gube pravo na zaštitu i ako nisu zemljoradnici, ako su kao jemci ili solidarni dužnici odgovarali za dugove zemljoradnika.

(²) Da li je zemljoradnik izgubio pravo na zaštitu ustanoviće se u vanparničnom postupku.

(³) Zaštitu u smislu čl. 11 Uredbe gubi zemljoradnik, ako je delo učinio iza 23 novembra 1933 god.

Čl. 31.

(K čl. 12 st. 1 Uredbe)

Kupci iz st. 1, 2 i 3 čl. 12 Uredbe, koji su se kupoprodajnim ugovorom obavezali, da isplate deo kupovne cene na taj način, da od novčanog zavoda određenog u ugovoru ishode zajam u iznosu toga dela kupovne cene i da iznos zajamne svote isplate odnosno doznače prodavcu, odgovaraju prema novčanom zavodu isto onako, kako bi odgovarali prema prodavcu po odredbama čl. 12 Uredbe.

Čl. 32.

(K čl. 12 st. 2 Uredbe)

Agrarni subjekti, koji su ugovorili cenu u određenoj količini poljoprivrednih proizvoda, a obročne otplate te cene isto tako u određenoj količini poljoprivrednih proizvoda (u naturi), mogu dospeti i do stupanja na snagu ove Uredbe neplaćene kao i još nedospeli obroci platiti prodavcu ugovorenom količinom poljoprivrednih proizvoda, a prema st. 4 čl. 12 Uredbe.

Agrarni subjekti, koji su ugovorili cenu u određenoj količini poljoprivrednih proizvoda, a obročne otplate u određenoj količini poljoprivrednih proizvoda ali plative u novcu (po kursu najbliže domaće produktne berze na dan dospelosti obročnih otplata), mogu dospeti i do stupanja na snagu ove Uredbe neplaćene obroci platiti prodavcu onom količinom pšenice (u naturi) čiju bi vrednost inače morali dati u novcu; a isto tako obračunaće se u naturi i još nedospeli obroci, a prema st. 4 čl. 12.

— Isplata ovog duga po st. 4 vrši se u 12 jednakih godišnjih obroka (anuiteta) i nema nikakve veze sa otplat-

nim planom pod A i B u čl. 3. Uredbe. Ako je verovnik novčanik zavod kamata iznosi 6%, a za ostale verovnike iznosi 3.5%.

— Za orijentaciju zemljoradnika koji su kupili zemlju od veleposednika, iznosimo cene pšenice za god. 1924—1931, onako kako su notirane na Novosadskoj produktnoj i efektnoj berzi. Kao baza za obračun mora se uzeti srednja cena.

Godine 1924

Mesec	najniža	najviša
U januaru	315.—	355.—
U februaru	300.—	347.—
U martu	312.50	340.—
U aprilu	250.—	330.—
U maju	300.—	327.50
U junu	295.—	322.50
U julu	292.50	440.—
U avgustu	335.—	400.—
U septembru	340.—	380.—
U oktobru	310.—	380.—
U novembru	355.—	400.—
U decembru	350.—	430.—

Godine 1925

Mesec	najniža	najviša
U januaru	402.50	500.—
U februaru	445.—	455.—
U martu	455.—	460.—
U aprilu	455.—	475.—
U maju	475.—	490.—
U junu	442.50	462.50
U julu nova	285.—	320.—
U avgustu nova	265.—	275.—
U sept. nova	242.—	250.—
U oktobru nova	240.—	252.50
U novembru nova	245.50	275.—
U dec. nova	260.—	295.—

Godine 1926

Mesec	najniža	najviša
U januaru	295.—	307.50
U februaru	285.—	297.50
U martu	270.—	290.—
U aprilu	285.—	307.50
U maju	292.—	310.—
U junu	312.50	337.50
U julu nova	300.—	312.50
U avgustu nova	260.—	267.—
U septembru nova	257.50	262.50
U oktobru nova	262.50	295.—
U novembru nova	290.—	295.—
U decembru nova	285.—	292.50

Godine 1927

Mesec	najniža	najviša
U januaru	285.—	307.50
U februaru	300.—	307.50
U martu	305.—	310.—
U aprilu	307.50	315.—
U maju	307.50	340.—
U junu	285.—	350.—
U julu nova	275.—	315.—
U avgustu nova	297.50	310.—
U septembru nova	295.—	300.—
U oktobru nova	287.50	295.—
U novembru nova	287.50	300.—
U decembru nova	300.—	310.—

Godine 1928

Mesec	najniža	najviša
U januaru	297.50	327.50
U februaru	317.—	327.50
U martu	335.—	347.50
U aprilu	340.—	367.50
U maju	350.—	370.—
U junu	347.50	357.50
U julu	345.—	350.—
U julu nova	237.50	242.50
U avgustu nova	237.—	247.50
U septembru nova	232.50	245.—
U oktobru nova	245.—	255.—
U novembru nova	242.50	250.—
U decembru nova	236.—	245.—

Godine 1929

Mesec	najniža	najviša
U januaru	234.—	247.50
U februaru	242.50	250.—
U martu	245.—	255.—
U aprilu	240.—	247.50
U maju	205.—	245.—
U junu	205.—	212.50
U julu	207.50	217.50
U julu nova	202.50	222.50
U avgustu nova	195.—	230.—
U septembru nova	190.—	212.50
U oktobru nova	187.50	207.50
U novembru nova	177.50	205.—
U decembru nova	192.50	212.50

Godine 1930

Mesec	najniža	najviša
U januaru	195.—	222.50
U februaru	207.50	225.—
U martu	190.—	217.—
U aprilu	192.50	210.—
U maju	192.50	210.—
U junu	190.—	217.50
U julu	185.—	200.—
U julu nova	160.—	190.—
U avgustu nova	167.50	187.50
U septembru nova	145.—	168.—
U oktobru nova	140.—	157.50
U novembru nova	127.50	152.50
U decembru nova	130.—	155.—

Godine 1931

Mesec	najniža	najviša
U januaru	140.—	160.—
U februaru	140.—	162.50
U martu	142.50	162.50
U aprilu	142.50	175.—
U maju	160.—	212.50
U junu	162.50	192.50

Za ostale mesece te godine bile su zakonom određene cene.

Čl. 33.

(K čl. 12 st. 3 Uredbe)

Ovaj član odnosi se na sve zemljoradnike bili oni zaštićeni ili ne po Uredbi.

Čl. 34.

(K čl. 16 Uredbe)

Odredbe ovog Pravilnika imaju snagu autentičnog tumačenja Uredbe.

Čl. 35.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu na dan*) obnarodovanja u „Službenim novinama”.

Br. 76527/V

5 novembra 1934 godine

Beograd

*) Ovaj Pravilnik je objavljen u „Službenim novinama”, br. 257—XLXI od 7 novembra 1934 god.

po čl. 62 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda kako to određuje čl. 31 st. 1 treća rečenica Uredbe o zaštiti novčanih zavoda, jer ovaj po otpisu rezervnog fonda predviđa samo uplate na račun jemstva.

UREDBE

o zaštiti zemljoradničkih zadruga i novčanih zavoda

Na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu Ministarski savet, na predlog Ministra poljoprivrede, propisuje ovu

UREDBU

o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza

Čl. 1.

Zemljoradničkim kreditnim i drugim privrednim zadrugama, koje primaju uloge na štednju, kao i njihovim savezima može se odobriti zaštita po propisima Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 23 novembra 1934 godine, izuzev pretvaranja starih potraživanja u udele i otpisivanja udela za slučaj odlaganja plaćanja ili sanacije, ako su došle u nemogućnost, da uredno odgovaraju obavezama prema svojim verovnicima i to sa izmenama navedenim u sledećim članovima.

— Zadruga, koje primaju uloge na štednju, jesu one, koje u svojim pravilima imaju propis da se bave i primanjem uloga na štednju.

— Samo zemljoradničke kreditne i druge privredne zadruge padaju pod odredbe ove Uredbe. Ostale privredne zadruge padaju pod odredbe Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika i u nadležnost Ministra trgovine i industrije (vidi čl. 62 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda).

— Izuzetak u pogledu „pretvaranja starih potraživanja u udele i otpisivanja udela za slučaj odlaganja plaćanja ili sanacije” odnosi se na propise čl. 12 stav 2 druga rečenica i čl. 31 i 34 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda u koliko se ovi odnose na otpis glavnice i pretvaranja jednog dela starih potraživanja verovnika (ulagača) u deonice, prioritetne deonice i u specijalni fond radi pokrića gubitaka i stvaranja sretštava za dalji rad. Pomenuti izuzetak važi i za zadruge

Čl. 2.

(¹) Odluke, koje po propisima pomenute Uredbe donosi ministar trgovine i industrije, u pogledu zadruga donosi ministar poljoprivrede, a u pogledu saveza ministarski savet po predlogu ministra poljoprivrede. Protiv njihove odluke nema tužbe Državnom savetu.

(²) Za preglede, predviđene propisima pomenute Uredbe, ministar poljoprivrede određivaće prvenstveno revizore Privilegovane agrarne banke. Propisi čl. 7 pomenute Uredbe za zadruge i njihove saveze ne važe. Troškovi pregleda u vezi sa molbama za zaštitne mere podmiriće se iz fonda za te preglede, koji će se osnovati. U taj fond plaćaće sve zadruge koje primaju uloge i njihovi savezi, bez obzira da li se koriste zaštitom po ovoj Uredbi ili ne, prinos čiju visinu određuje ministar poljoprivrede, ali taj prinos ne može biti veći od jedan od hiljade uplaćenih udela i rezervnog fonda, iskazanih u godišnjem bilansu svake zadruge, odnosno združnog saveza. Bliže odredbe o fondu za preglede propisaće pravilnikom ministar poljoprivrede. Ako zadruga (savez) ne uplati prinos fondu za preglede u roku, određenom Pravilnikom o fondu za preglede, taj će se prinos naplatiti kao javna dažbina.

(³) Gde je u pomenutoj Uredbi predviđeno saslušanje Savehodavnog odbora za bankarstvo, saslušaće se združni savez u kome je zadruga učlanjena, a pored njega i Privilegovana agrarna banka.

— O pregledima (revizijama) vidi odredbe čl. 4, 8, 9, 10, 11, 26 i 29 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda.

— Bliže odredbe o pregledima (revizijama) i fondu za preglede propisao je Ministar poljoprivrede „Pravilnikom o vršenju pregleda zadruga (saveza) i o fondu za vršenje pregleda” br. 17308/V od 16 marta 1934 god. („S. N.” br. 66-XVII od 21-III-1934) na osnovu Uredbe o zaštiti kreditnih zadruga i njihovih saveza od 22 novembra 1933 god. Isti je ovom Uredbom (čl. 10) ostavljen na snazi, u koliko ne sadrži propise protivne ovoj Uredbi, a to je ovaj: revizori se neće određivati prvenstveno iz reda revizora revizij. saveza nego prvenstveno iz reda revizora Priv. agrarne banke, a u drugom redu iz reda revizora drugih ustanova.

— I ranija Uredba od 22 XI 1933 određivala je, da „sve zadruge koje primaju uloge i njihovi savezi” moraju plaćati prinose u fond za preglede, a ova je Uredba još jasnije to odredila rečima „bez obzira da li se koriste zaštitom ili ne”.

— Prvu uplatu prinosa u fond za preglede morale su zadruge (savezi) izvršiti na osnovu god. bilansa za 1933

god., u dva jednaka obroka i to prvi do kraja aprila 1934, a drugi do kraja juna 1934 (čl. 9 Pravilnika). Dalje uplate moraju vršiti na osnovu god. bilansa prethodne godine i to najdalje do kraja juna. Prema tome zadruge (savezi), koje nisu još platile prinos za godinu 1933, treba da ga plate što pre, da ne bi taj prinos bio naplaćivan prisilnim putem, koji je skopčan s troškovima. Prinosi iznose pola od hiljade (0.5^{0/00}) od ukupnih iznosa uplaćenih članskih udela i rezervnog fonda, iskazanih u god. bilansu. Savezi moraju naplaćivati prinos od zadruga članica i doznačiti ih zajedno sa svojim prinosima Privileg. agrar. banci za račun „Fonda za preglede po Uredbi o zaštiti kreditnih zadruga i njihovih saveza”. Zadruga, koje nisu učlanjene ni u jednom savezu, šalju prinos direktno Priv. agrar. banci za pomenuti račun.

Čl. 3.

Molbu za odobrenje zaštitnih mera, predviđenih pomenutom Uredbom, podnosiće ministru poljoprivrede i to:

- 1) zadruga, ako je učlanjena u kome savezu preko tog saveza;
- 2) zadružni savez kao i zadruge koje nisu učlanjene ni u jednom savezu, neposredno.

— Vidi komentar iza čl. 2 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

Čl. 4.

(¹) Vanstečajnu likvidaciju zadruga može ministar poljoprivrede poveriti i jednoj zadrugi (zadružnom savezu).

(²) Obaveze zadrugara prema zadrugama ili njihovim savezima iz jemstva likvidatori će ostvariti po propisima, koji važe u sedištu zadruga (zadružnog saveza) za ostvarivanje jemstva u stečaju zadruga (zadružnog saveza). Likvidatorima u ovom pogledu pripada položaj upravitelja stečajne mase.

Čl. 5.

(¹) U pogledu jemstva zadrugara u slučaju vanstečajne likvidacije zadruga (saveza) važi sledeće:

a) Ako je zadrugar otkazao članstvo i ako je njegovo članstvo prema propisima zakona ili pravila prestalo pre stupanja na snagu ove Uredbe, njegovo jemstvo traje onoliko koliko određuje zakon odnosno pravila zadruga (saveza).

b) Ako je zadrugar otkazao članstvo pre stupanja na snagu ove Uredbe, ali mu po propisima zakona ili pravila članstvo nije prestalo pre stupanja na snagu ove Uredbe, njegovo jemstvo traje do svršetka vanstečajne likvidacije.

v) Od dana, kad zadruga (savez) zatraži ili joj se naredi vanstečajna likvidacija, zadrugar ne može otkazati članstvo.

g) Kod zadruga (saveza) sa neograničenim jemstvom, od dana zatražene ili naređene vanstečajne likvidacije, neograničeno jemstvo pretvara se u ograničeno i to u visini desetostrukog iznosa upisanih udela; ukupni iznos jemstva u ovom slučaju ne može biti manji od hiljadu dinara.

(²) Dokle jemstvo traje, bivši zadrugar ne može tražiti isplatu svog članskog udela niti isplatu kamate po njemu, ni onog dela od godišnjeg bilanskog viška (dobitka), koji bi mu inače po pravilima pripadao.

(³) Zastara jemstva zadrugara zadruga (saveza) sa ograničenim ili sa neograničenim jemstvom ne prekida se korišćenjem zadruga (saveza) sa odlaganjem plaćanja ili sa sanacijom.

(⁴) Kod zadruga (saveza), koje zatraže odlaganje plaćanja ili sanaciju, jemstvo zadrugara, čije članstvo prestaje iza dana zatraženog odlaganja plaćanja ili sanacije, traje za sve vreme trajanja odlaganja plaćanja odnosno za sve vreme trajanja sanacije, bez obzira na dugčije odredbe zakona ili pravila, no s tim da se kod zadruga sa neograničenim jemstvom ovo pretvara u ograničeno prema stavu 1 tačke g).

— Vidi čl. 44 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda, u kome je u st. 4 ispred reči „za sve vreme trajanja sanacije izostavljeno: „za sve vreme trajanja odlaganja plaćanja” ma da se i to razume iz ostalog dela toga stava.

Čl. 6.

Zadružni savezi, bez obzira da li su tražili zaštitu ili ne, mogu zaključkom skupštine obrazovati sanaciske fondove. U tu svrhu može savez od učlanjenih zadruga ubirati do 10% godišnjeg čistog dobitka; a pored toga može od njih, jedanput za uvek, ubrati do 10% od rezervnog fonda svake učlanjene zadruga, i to po poslednjem godišnjem bilansu. Upotreba fonda u korist sanacije zadruga i saveza odrediće se zaključkom skupštine saveza.

Čl. 7.

Krivična naređenja pomenute Uredbe shodno će se primenjivati i kod zadruga i njihovih saveza.

— Vidi čl. 54—61 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

Čl. 8.

Gde je u pomenutoj Uredbi reč o „novčanom zavodu”, „osnovnoj glavnici”, „deoničaru” ili „članu društva”, „zboru deoničara”, „trgovačkom registru”, ima se u ovoj Uredbi razumevati: „zadruga”, odnosno „savez zadruga”, „udeli zadrugara”, „zadrugari”, „skupština zadrugara”, „zadružni registar”.

Čl. 9.

Ministar poljoprivrede ovlašćuje se, da u sporazumu sa zainteresovanim ministrima, izda sve pravilnike potrebne za sprovođenje ove Uredbe. Pored toga ovlašćuje se ministar pravde, da u sporazumu sa zainteresovanim ministrima izdaje autentična tumačenja propisa ove Uredbe.

Čl. 10.

Ova Uredba dobija obaveznost na dan*) kada se obnaruđuje u „Službenim novinama”. Istog dana prestaju važiti svi propisi njoj protivni, a ostaju na snazi Pravilnik o sastavu bilansa i nacrti prečišćenog bilansa i o određenju kamatne stope na stare uloge na štednju br. 8958/V od 13 februara 1934, Pravilnik o vršenju pregleda zadruga (saveza) i o fondu za vršenje pregleda br. 17308/V od 16 marta 1934, Pravilnik o postupku za izbor likvidatora od strane verovnika br. 47410/V od 4 jula 1934 i Pravilnik o sastavu, izboru i organizaciji verovničkog odbora br. 48028 od 12 jula 1934, u koliko ne sadrže propise protivne Uredbi.

— O Pravilniku o vršenju pregleda zadruga (saveza) i o fondu za vršenje pregleda bila je reč kod čl. 2, a glavni sadržaj ostalih Pravilnika naveden je u komentaru Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

Pravilnik o sastavu bilansa donosimo na str. 71.

Br. 81.070/V

23 novembra 1934 god.

Beograd

*Na osnovu čl. 63 Finansiskog zakona za 1934/35 godinu
Ministarski savet na predlog Ministra trgovine i industrije, propisuje ovu*

U R E D B U

o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika

I Opšta naređenja

Čl. 1.

(¹) Svaki novčani zavod koji je došao u nemogućnost da udovolji svojim obavezama, može u smislu ove Uredbe Ministarstvu trgovine i industrije podneti molbu:

*) Ova Uredba je objavljena u „Službenim novinama”, br. 275—LXXII od 28 novembra 1934 god.

a) da mu se odobri odlaganje plaćanja; ili

b) da mu se odobri sanacija; ili

v) da mu se odobri vanstečajna likvidacija zavoda.

(²) Odlaganje plaćanja ili sanacija mogu se odobriti na molbe, koje su podnešene najdalje u roku od godine dana po stupanju na snagu ove Uredbe.

— Molbom može da se traži ili odlaganje plaćanja ili sanacija ili vanstečajna likvidacija, dakle, jedna od tih mera zaštite. Međutim po odredbi čl. 35 može se zavodu (zadrugi-savezu), kome se odobri sanacija, odobriti i odlaganje isplate starih dugovanja. Prema tome molbom za sanaciju može da se moli i odlaganje plaćanja starih potraživanja.

— Molbe za odlaganje plaćanja ili sanaciju mogu se podnositi do 24 novembra 1935 god., jer je Uredba objavljena i stala na snagu 24-XI-1934. Ovom odredbom zakonodavac je izrečno podvukao privremenost ovih zaštitnih mera, dok je privremenost zaštite zemljoradnika izrazio indirektno određujući rok plaćanja prvog anuiteta 15-XI-1935 (čl. 3 st. 1 Uredbe o zaštiti zemljoradnika) pa dalje redom svake buduće godine do poslednjeg anuiteta 15-XI-1946 god.

— Vidi st. 2 čl. 19 i čl. 67 ove i čl. 3 Uredbe o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza.

Čl. 2.

(¹) Molbi u smislu čl. 1. moraju se priložiti bilans i sva dokumenta, potrebna za nesumnjivo utvrđenje stanja novčanog zavoda. Ministar trgovine i industrije propisaoće pravilnikom obrasce za sastav bilansa.

(²) Molbu će potpisati svi članovi upravnog i nadzornog odbora koji za istinitost izvoda i podataka odgovaraju kako materijalno tako i krivično (čl. 55).

(³) Molbi za odlaganje plaćanja ili za sanaciju ima se priložiti nacrt prečišćenog bilansa. Za sastav toga nacrtu vrede naređenja čl. 12 do 14. Molbi za sanaciju ima se priložiti plan za sanaciju.

(⁴) Kad novčani zavod podnese ministru trgovine i industrije molbu, da mu se odobri odlaganje plaćanja, ili sanacija, ili vanstečajna likvidacija, ima podnošenje ove molbe uz dokaz toga podnošenja i uz prilog overenog prepisa te molbe, javiti svome nadležnom sudu. Od dana učinjene prijave sudu, pa sve dok se ne donese odluka po pomenutoj molbi, ne mogu se protiv takvog zavoda preduzimati nikakve mere za izvršenje ni za obezbeđenje, niti se može nad imovinom njegovom da otvori stečaj.

— Ministar poljoprivrede izdao je „Pravilnik o sastavu bilansa i nacrtu prečišćenog bilansa i o određenju kamatne stope na stare uloge na štednju” Br. 8958/V od 13. II. 1934 („S. N.” br. 41-X od 20. II. 1934), na osnovu ranije Uredbe od 22-XI-1933 god. i taj je ostavljen na snazi

odredbom čl. 10 Uredbe o zaštiti zadruga od 23 (28) XI. 1934. Čl. 12, 13, 17 i 18 pomenutog Pravilnika ne važe, jer su protivni propisima ove Uredbe, a čl. 22 menja se usled propisa ove Uredbe (čl. 19) u pogledu stope za kamatu po starim ulozima na štednju i po tekućim računima, koja po ovoj novoj Uredbi ne može biti manja od 2% ni veća od 4% godišnje bruto. Uz molbu za odlaganje plaćanja po novoj Uredbi ne podnosi se otplatni plan, a time se menja i čl. 7 Pravilnika. Vidi Pravilnik na str. 71.

— Ministar trgovine i industrije propisao je Pravilnik o sastavu prečišćenog bilansa novčanih zavoda II Br. 1642 — k od 17-I-1934 („S. N.” Br. 18-III od 24-I-1934) i taj je ostao na snazi po odredbi čl. 72 ove Uredbe.

— Na jedno pitanje u pogledu dokaza da je novčani zavod (zadruga-savez) podneo molbu za zaštitu, Ministarstvo pravde dalo je ovo mišljenje:

„Kao dokaz podnešene molbe u smislu čl. 2 st. 4 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda može da služi samo potvrda odnosno uverenje, koje treba da izda Ministarstvo kome je molba predana. Prepis molbe, koji treba priložiti prijavi, koja se podnosi nadležnom sudu, treba da overi Ministarstvo koje je molbu primilo, jer je ono jedino u mogućnosti da nesumnjivo utvrdi da je dotični prepis veran molbi koja mu je predana”.

— Šteta je što Uredbom nisu zabranjene tužbe onih verovnika (ulagača i dr.) čija potraživanja ne osporava novčani zavod (zadruga-savez) pod zaštitom. Presudama na osnovu takvih tužba verovnici ne mogu steći obezbeđenje ni izvršenje, a stvaraju velike troškove za zavod (zadruga-savez).

Čl. 3.

Odluke po molbama iz čl. 1 i 2 donosi ministar trgovine i industrije. Kada se radi o odobrenju sanacije ili odlaganja plaćanja zavoda, koji se služi merama pomenutim u čl. 12 st. 2, kao i o naređenju vanstečajne likvidacije, u smislu čl. 5 i 26 odluku donosi ministar trgovine i industrije u saglasnosti sa ministrom finansija i ministrom pravde.

Čl. 4.

Ministar trgovine i industrije može pre, no što donese odluku po čl. 3, narediti pregled novčanog zavoda, koji je podneo molbu u smislu čl. 1 i 2, radi utvrđivanja stvarnog stanja toga zavoda, kao i saslušati Savetodavni odbor za bankarstvo pri Ministarstvu trgovine i industrije.

— Vidi čl. 2 st. 3 Uredbe za zaštitu z. k. zadruga (saveza).

— Vidi čl. 71 i Uredbu o Savetodavnom odboru za bankarstvo od 29. III. 1934 („S. N.” br. 78-XX od 4. IV. 1934).

Čl. 5.

Ako se po izvršenom pregledu pokaže, da novčani zavod koji je tražio dozvolu odlaganja plaćanja nije aktivan, ministar trgovine i industrije izvestiće o tome zavod, određujući mu rok od trideset dana da se izjasni, da li, i koje mere sanacije traži (čl. 2 stav 3). Ako zavod na vreme zatraži sanaciju, postupiće se po čl. 3, u protivnom slučaju ministar trgovine i industrije narediće likvidaciju zavoda. Isto tako će ministar trgovine i industrije narediti likvidaciju zavoda, ako ne odobri sanaciju zavoda.

Čl. 6.

⁽¹⁾ Protiv odluka donesenih u smislu čl. 3 i 5 nema mesta tužbi Državnom savetu.

⁽²⁾ Novčanom zavodu, ustrojenom u vidu deoničkog društva, daje se odobrenje za vanstečajnu likvidaciju pod uslovom da naknadno da svoj pristanak za to redovan godišnji zbor akcionara. Društvu sa ograničenom odgovornošću daje se odobrenje za odlaganje plaćanja, sanaciju ili vanstečajnu likvidaciju pod uslovom da na to pristane prvi redovan godišnji zbor akcionara.

Čl. 7.

⁽¹⁾ Pri Otseku za kreditne ustanove i osiguranje Ministarstva trgovine i industrije ustanovljuje se inspektorat, kome spada u zadatak, da upravlja pregledima predviđenim u čl. 4 i 26. Za vršenje tih pregleda Narodna banka, Poštanska štedionica i Državna hipotekarna banka, staviće na raspoloženje ministru trgovine i industrije potreban broj onih činovnika, kojima ti zavodi inače poveravaju vršenje pregleda. Taj broj određiće ministar trgovine i industrije po sporazumu sa ministrom, koji vrši nadzor nad dotičnom ustanovom.

⁽²⁾ Za pokriće troškova Savetodavnog odbora za bankarstvo i inspektorata, dužni su svi novčani zavodi, koji podležu nadzoru ministra trgovine i industrije ili bana, bez obzira da li se koriste zaštitom ili ne, platiti godišnje onu sumu, koju odredi ministar trgovine i industrije, a koja ne može biti manja od dinara 200 ni veća od 0,35% od uplaćenog kapitala i stalnog rezervnog fonda prema bilansu za prethodnu godinu počev od 1 januara 1935 godine. Plaćanje se vrši po nalogu ministra trgovine i industrije u fond za nadzor nad novčanim zavodima kod Državne hipotekarne banke. Fondom rukuje ministar trgovine i industrije.

⁽³⁾ Ako novčani zavod ne plati fondu za nadzor nad novčanim zavodima u prednjem stavu propisani doprinos, naplatiće se ovaj kao javna dažbina administrativnim putem na zahtev ministra trgovine i industrije.

— Odredbe ovoga člana ne važe za zadruga i njihove saveze (čl. 2 Uredbe o zaštiti z. k. zadruga — saveza).

Čl. 8.

(¹) Članovi upravnog i nadzornog odbora novčanih zavoda nad kojim se vrši pregled, kao i direktor i ostali nameštenici zavoda, dužni su staviti na raspoloženje pregledačima knjige, prepiske, spise (dokumenta) i sav ostali materijal potreban za pregled zavoda, kad od njih to zatraže pregledači, kao i njima dati sva ostala potrebna obaveštenja.

(²) Nesuglasice između pregledača i organa zavoda u pogledu stavljanja na raspoloženje knjiga i tako dalje, i davanja obaveštenja rešava konačno inspektorat.

Čl. 9.

Pregledači i svi ostali, koji učestvuju u radu oko pregleda, dužni su vršiti povereni im posao savesno i brižljivo. Oni su dužni čuvati kao službenu tajnu sve ono, što budu saznali prilikom vršenja pregleda.

Čl. 10.

(¹) Ako se pregled ne obavi, kako to ova Uredba i Pravilnik pomenuti u čl. 11 naređuju, a naročito ako se o reviziji da neistinit izveštaj, ili se u njemu prečute ili izopače važne okolnosti, oni, koji su u pregledu saradivali, pored odgovornosti po propisima građanskog prava, odgovaraju krivično (čl. 55).

(²) Isto tako odgovara krivično i materijalno (čl. 57) onaj, ko povredi dužnosti službene tajne (čl. 9), ili se neovlašćeno služi onim što bude doznao prilikom vršenja pregleda.

Čl. 11.

Bliže odredbe o vršenju pregleda novčanog zavoda propi- saće pravilnikom ministar trgovine i industrije.

— Vidi u čl. 72 poslednja tri reda.

II Zajednička naređenja za odlaganje plaćanja i za sanaciju

Čl. 12.

(¹) Novčani zavod koji želi, da se služi bilo odlaganjem plaćanja bilo sanacijom, mora pre svega u cilju prečišćavanja bilansa otpisati gubitke upotrebom rezervnog fonda i drugih stvarnih rezervi. Od toga se izuzimaju rezerve za penziju i dobrotvorne svrhe u korist zavodskih nameštenika i radnika.

(²) Ako otpis rezervni nije dovoljan za pokriće gubitaka, zavod će se u tu svrhu koristiti merom pomenutom u čl. 13 tač. 1. Kad nije ni to dovoljno za pokriće gubitaka, otpisaće se i sama osnovna glavnica, u koliko je to potrebno.

— U pogledu otpisa glavnice vidi čl. 1 i čl. 5 Uredbe o zaštiti z. k. zadruga (saveza) kao i st. 1 čl. 31 ove Uredbe.

Čl. 13.

Zavodu, koji traži odlaganje plaćanja ili sanaciju, mogu se odobriti:

- 1) valorizacija nepokretne imovine;
- 2) olakšice za slučaj spajanja (fuzije) s kojim drugim društvom;
- 3) finansijske olakšice za mere pomenute pod tač. 1 i 2.

Čl. 14.

(¹) Nepokretnosti zavodske mogu se valorizirati do iznosa stvarne vrednosti na dan valorizacije. Višak, koji se pokaže između cene kojom su do tada nepokretnosti bile vođene u bilansu, i cene utvrđene procenom, upotrebiće se u prvom redu za pokriće gubitaka, u koliko se gubitci nisu mogli pokriti otpisima, predviđenim u 1 stavu čl. 12. Ako se nakon pokrića tih gubitaka pokaže još koji višak, on se ima uneti u rezervni fond.

(²) Ako postoji fond za amortizaciju nepokretnosti, onda će se i taj fond upotrebiti u cilju, i na način, predviđen prethodnim stavom.

(³) Zavod, koji želi da se koristi ovom valorizacijom, mora izvršiti procenu svojih nepokretnosti i tu procenu priložiti molbi za odobrenje odlaganja plaćanja odnosno sanacije (čl. 2). Ministar trgovine i industrije može narediti ispitivanje izvršene procene putem revizijske komisije, čiji trošak snosi zavod.

Čl. 15.

(¹) Za mere pomenute u čl. 12 do 14 odobriće se zavodu ove finansijske olakšice:

1) Oslobođavaju se poreze svi otpisi propalih i sumnjivih aktiva novčanog zavoda kao i valorizacija nepokretnosti predviđena propisima ovoga oteka.

2) Oslobođavaju se poreze i taksa ma koje vrsti, izuzev takse za podneske radi upisa u trgovački registar: spajanje (fuzija) novčanih zavoda među sobom kao i njima afiliranih preduzeća, koji postoje u obliku deoničkih društava ili društava sa ograničenom odgovornošću, računajući ovamo i izdavanje novih deonica odnosno priznavanje novih udela; povišenje osnovne glavnice primajućeg društva u cilju sprovođenja spajanja, prenašanje imovine primljenih društava kao i upisivanje prava primljenih društava u javnim knjigama i registrima na firmu primajućeg društva.

Čl. 16.

Ministar trgovine i industrije može propisati pravilnikom bliže odredbe o sprovođenju pojedinih mera predviđenih propisima prethodnih članova.

III Odlaganje plaćanja

Čl. 17.

(¹) Odlaganje plaćanja može se odobriti najdalje za šest godina.

(²) Odlaganje plaćanja odnosi se samo na ona dugovanja zavoda, koja su nastala do dana podnošenja prijave sudu o podnesenoj molbi Ministarstvu trgovine i industrije u smislu čl. 1 i 2 ove Uredbe, odnosno do dana prvobitnog odlaganja, odobrenog na osnovu § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika od 19 aprila 1932 godine ili Uredbe o regulisanju isplate uloga od 26 decembra 1932 godine, odnosno do dana podnesene prijave sudu u smislu čl. 2 stav 4 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 godine (stara dugovanja zavoda).

(³) Od odlaganja plaćanja izuzimaju se potraživanja Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Poštanske štedionice, Državne hipotekarne banke, Privilegovane agrarne banke, potraživanja obezbeđena ručnom zalogom i sve javne dažbine.

(⁴) Nova dugovanja zavodska vodiće se u posebnim knjigama. Ako koji verovnik ne podigne deo svoga starog potraživanja, koji mu pripadne po rasporedu, taj će se deo preneti u korist verovnika u račun novih zavodskih dugovanja, za koje ne važi odlaganje plaćanja.

(⁵) Novčani zavod ima podvojeno knjižiti plasman novca iz novih potraživanja svojih verovnika, i taj će plasman prvenstveno služiti za obezbedu novih zavodskih verovnika. Čisti prihod od novog plasmana ide na zajednički račun gubitka i dobitka. Kapital i rezerve zavoda služe kao krajna jemčevina za nova i stara potraživanja zavodskih verovnika.

— U vezi st. 4 vidi čl. 20.

Čl. 18.

(¹) Stara potraživanja prema zavodu, obezbeđena hipotekom ili pribeležkom, ili utužena, ili presuđena, izjednačuju se u pogledu načina isplate sa ostalim starim potraživanjima.

(²) Prebijanje dugovanja i potraživanja kod istog zavoda dopušteno je po ovim naređenjima:

a) Zavodski dužnik može se koristiti u celosti prebijanjem svoga duga sopstvenim starim potraživanjem prema zavodu po ulogu ili po tekućem računu.

b) Svaki zavodski dužnik može vršiti prebijanje svoga duga i pribavljenim starim potraživanjem kojeg drugog verovnika prema zavodu po ulogu na štednju najviše do 50% kod svake isplate ili otplate svoga dugovanja a ostatak ima istodobno položiti u gotovom.

v) Novčani zavod je ovlašćen, da odbije prebijanje svojih potraživanja, koja su data u reeskont ili koja su založena.

(³) Prebijanjem prema stavu 2 mogu se služiti i oni zem-

ljoradnici, koji se koriste Uredbom o zaštiti zemljoradnika, i to kako za isplatu celog dugovanja, tako i za namirenje pojedinih godišnjih otplatnih obroka (anuiteta).

(⁴) Stara su potraživanja zavodskih verovnika ona, koja su u stavu 2 čl. 17 označena kao stara zavodska dugovanja.

Čl. 19.

(¹) Stopa za kamatu po starim ulozima na štednju i po tekućim računima ne može biti manja od 2% ni veća od 4% godišnje bruto. Zavod mora u podnetoj molbi prema čl. 1 ove Uredbe predložiti kamatnu stopu, koju može plaćati na stare uloge. Ministar trgovine i industrije odrediće u svome rešenju visinu kamatne stope za stare uloge kao i dan od kada ona važi. Ako je ugovorena niža kamata od one, koju odredi ministar trgovine i industrije, onda vredi ta niža kamata.

(²) Predlog u smislu stava 1 o visini kamatne stope, bilo ova za sve uloge jednaka, ili različita, novčani će zavodi obrazložiti u svojim molbama, kojima traže odlaganje plaćanja.

(³) Ako u toku važenja određenih kamatnih stopa na uloge novčani zavod nađe, da mu stanje i prilike dopuštaju, da u buduće plaća i veće kamate od onih koje je odredio ministar trgovine i industrije, učiniće o tome obrazloženi predlog, pa će ministar doneti svoje rešenje u smislu stava 1. Isto važi, ako zavod nađe, da nije u stanju u buduće plaćati onu visinu kamatnih stopa, koje je ministar odredio.

Čl. 20.

(¹) Novčani zavod, koji je dobio odobrenje za odlaganje plaćanja, dužan je, da po isteku svakih šest meseci napravi raspored novca naplaćenog iz potraživanja u tom periodu. Po ovome će se rasporedu idućeg tromesečja upotrebiti cela suma naplaćenih potraživanja za podmirenje zavodskih starih dugova po prethodnom odbitku režijskih troškova, javnih dažbina i otplate i kamate kod novčanih ustanova, čija su potraživanja izuzeta od odlaganja plaćanja. Pri pravljenju rasporeda držaće se zavod ovih naređenja:

1) Ulagači po uložnim knjižicama i tekućim računima, koji potražuju do 10.000 dinara, isplaćivaće se sa kamatom prvenstveno u najvećem postotku.

2) Za ostale ulagače i druge poverioce u rasporedu će se predvideti, da manji ulagači i poverioci procentualno dobijaju više, a veći manje.

3) Raspored ima obuhvatiti i izuzetna podmirenja ulagača za slučaj bolesti, smrti i neophodnog izdržavanja njihovog i njihovih porodica.

4) U toku prvog šestomesečja po odobrenju odlaganja plaćanja novčani zavod, prema srestvima kojima bude raspolagao, može izmirivati delom i povremeno svoje poverioce, sa kojima će po isteku šestomesečja prema rasporedu, izvršiti konačan obračun.

(²) Raspored se ima istaći na vidnom mestu u lokalu centrale novčanog zavoda, a i po lokalima podružnice.

(³) Novčani zavod, podneće svakog šestomesečja raspored ministru trgovine i industrije, koji ga može u roku od petnaest dana u cilju bolje i pravilnije raspodele preinačiti, i narediti zavodu da tako postupi.

Čl. 21.

Novac iz novog dugovanja ima biti plasiran u zapise Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, u državne kratkoročne bonove, državne papire i .one, za koje država garantuje glavnicu ili dividendu, u tromesečne menice potpuno sigurne i o rokovima naplative; u tromesečne varante; u lombard na podlozi zlata, srebra, stranih valuta, državnih ili državom garantovanih papira, i u devizne poslove. Od ukupnog iznosa ovog novca najmanje 10% mora biti u gotovom u kasama zavodskim ili kod Narodne banke po žiro računu, ili kod Poštanske štedionice i Državne hipotekarne banke, pod uslovom, da se bez otkaza može podizati.

Čl. 22.

Novčani zavod ne sme kreditovati iz novca, dobivenog iz novog zaduživanja, jedno lice više, nego što iznosi jedna desetina sopstvenih sredstava; niti može davati zajmове svojim članovima upravnog i nadzornog odbora, niti svome osoblju; niti može za sopstveni račun kupovati papire, o kojima je reč u prethodnom članu, više no što iznosi jedna trećina sopstvenih sredstava; niti može davati hipotekarne kredite; niti kupovati nepokretnosti ili robu za sopstveni račun; niti ulaziti u kakva industrijska i druga trgovačka preduzeća bilo kupovanjem njihovih deonica, bilo u zajedničke svrhe.

Čl. 23.

(¹) Za vršenje nadzora nad radom novčanih zavoda, kojima je odobreno odlaganje plaćanja, može ministar trgovine i industrije postaviti komesara.

(²) Sporove između komesara i zavodskih organa rešava ministar trgovine i industrije.

(³) Kada komesar nađe, da je koji zaključak organa zavoda protivan pravilima zavoda ili naređenjima ove Uredbe ili postojećim zakonima, može ga obustaviti od izvršenja. Komesar je dužan o tome izvestiti odmah ministra trgovine i industrije, koji će doneti rešenje u roku od petnaest dana. Ako ministar trgovine i industrije u tome roku ne donese rešenje, zaključak se može izvršiti.

(⁴) Protiv odluka ministra trgovine i industrije, donetih u smislu naređenja ovoga člana, nema mesta tužbi Državnom savetu.

Čl. 24.

Odluka ministra trgovine i industrije, kojom se odobrava odlaganje plaćanja ima se objaviti (član 66). Pored toga odluka

će se upisati u trgovački registar, odnosno saopštiti sudovima, nadležnim za centralu i podružnice zavoda, kao i onim na čijim se područjima nalaze nepokretnosti zavodske.

Čl. 25.

Za vreme trajanja odlaganja plaćanja ne mogu se protiv zavoda preuzimati nikakve mere za obezbeđenje ili izvršenje, niti se nad imovinom zavodskom otvoriti stečaj. Ali za naplatu starih verovničkih potraživanja ili njihovih delova dospelih po rasporedu (čl. 17 i 20) kao i za naplatu novih verovničkih potraživanja može se zavod tužiti, obezbeđenje nad imovinom zavodskom tražiti, kao i izvoditi izvršenje.

Čl. 26.

(¹) Ministar trgovine i industrije može za vreme trajanja odlaganja narediti ponovni pregled stanja zavoda. Ako se po ponovnom pregledu pokaže, da zavod nije više aktivan, odrediće se, prema prilikama pojedinog slučaja, ili njegova sanacija, ili njegova likvidacija. Sanacija se može odrediti samo po pristanku zavoda.

(²) Ministar trgovine i industrije može i osim slučajeva pomenutih u prvom stavu, pre isteka roka, za koji je odlaganje plaćanja odobreno, na traženje zavoda ukinuti odlaganje, ako to više nije potrebno.

Čl. 27.

Zavod, kome je odobreno odlaganje plaćanja, ne može tražiti više od jedne trećine duga godišnje na ime otplate za potraživanja koja nisu veća od 10.000 dinara, od onih svojih dužnika trgovaca i zanatlija, koje nabraja član 42 grupa II br. 2a), 4, 5, 6 i grupa III Zakona o neposrednim porezima.

Čl. 28.

Jemci i sadužnici zavoda, koji su tražili ili dobili odobrenje za odlaganje plaćanja ne odgovaraju za obaveze zavoda strožije nego sam zavod, ako je zavod glavni dužnik. Ali se prema njima mogu vršiti obezbeđenja.

Čl. 29.

Upravni odbor novčanog zavoda, koji je dobio odobrenje za odlaganje plaćanja, predlagaće svakoj glavnoj redovnoj godišnjoj skupštini sumu redovnih ličnih i materijalnih izdataka za iduću godinu na odobrenje.

Čl. 30.

Ministar trgovine i industrije može propisati bliže odredbe o dužnostima komesara, određenog za vršenje nadzora nad zavodom, koji je dobio odobrenje za odlaganje plaćanja. Za komesara

po odredbama ove Uredbe, može biti postavljen i sudija, a po prethodnom pristanku ministra pravde.

IV Sanacija

Čl. 31.

(¹) Novčanom zavodu, koji je ostao pasivan, pošto je po naređenjima čl. 12 otpisao celu osnovnu glavnica, ili koji je otpisao pored svojih rezerva polovinu svoje glavnice, može se, ako važni interesi zahtevaju održanje toga zavoda, u cilju njegove sanacije, odobriti pored mera, predviđenih u čl. 12 do 14 i pretvaranje jednog dela starih potraživanja zavodskih verovnika u deonice, odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond. Takvo pretvaranje može se odobriti radi pokrića gubitka tako da zavod postane aktivan i da mu se povećaju sredstva za dalji rad. Zadrugi se može odobriti sanacija, ako je otpisala svoj rezervni fond, a ministar trgovine i industrije će odrediti da zadrugari uplate u rezervni fond jedan deo ili celu svotu sa kojom udeli zadrugara jamče. Ako zadrugari jamče neograničeno, onda se takva uplata na račun jemstva ograničuje na visinu dvadesetstrukog iznosa po svakom udelu.

(²) Od pretvaranja starih potraživanja zavodskih verovnika u deonice odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond izuzimaju se potraživanja Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Poštanske štedionice, Državne hipotekarne banke, javnopravnih tela i njihovih novčanih zavoda, potraživanja iz reeskonta kod privatnih zavoda, stara potraživanja do 10.000 dinara glavnice, obezbeđena potraživanja hipotekom ili zalogom, sve javne dažbine, kao i potraživanja, o kojima govori čl. 70 ove Uredbe. Ministar trgovine i industrije na zahtev novčanih zavoda može izuzeti i uloge primljene počev od 1 oktobra 1931 godine.

(³) Stara potraživanja zavodskih verovnika mogu se pretvoriti u deonice odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond samo do 40% od njihovih iznosa. Koliko će od ovoga iznosa biti upotrebljeno za deonice, odnosno prioritetne deonice, a koliko za specijalni rezervni fond, o tome će za svaki pojedini slučaj rešavati ministar trgovine i industrije.

(⁴) Ako je novčani zavod izgubio pored svojih rezerva i povolnii svoje glavnice, a ne želi se koristiti naređenjem stava 1 do 3, onda se njegova glavnica silom ove Uredbe smanjuje na polovinu. Ali ministar trgovine i industrije može, u izvesnim slučajevima a prema ukazanoj potrebi, odrediti da to smanjenje glavnice bude i ispod polovine, a ostatak da se unese u rezervni fond.

(⁵) Deonice se izdaju za stara potraživanja zavodskih verovnika (stav 3) kada je zavod otpisao celu osnovnu glavnica, a prioritetne deonice, kada je otpisao najmanje polovinu svoje glavnice. Prvenstveno pravo prioritetnih deonica sastoji se u tome:

1) što se na ostale deonice neće moći dati dividenda, dokle prioritetnim deonicama nije pripalo bar 5 od sto dividende;

2) što ostale deonice neće moći učestvovati u podeli čiste imovine, dok prioritetne deonice nisu izmirene u iznosu svoje nominalne vrednosti.

(⁶) Pretvaranje starih potraživanja u deonice odnosno prioritetne deonice i specijalni rezervni fond može se odobriti samo u koliko na to pristane većina verovnika čija potraživanja nisu izuzeta od pretvaranja. U tom će cilju zavod pozvati verovnike preko novina predviđenih po ovoj Uredbi (čl. 66 stav 2) i to dva puta u razmaku od osam dana, da u roku od 15 dana, računajući od dana druge objave, dostave sudu, u čijem je trgovačkom registru društvo upisano (čl. 66 stav 1), svoje pismene izjave da li pristaju na pretvaranje s tim da se oni, koji ne bi na vreme podneli svoje pismene izjave, smatraju da su pristali na pretvaranje. Ako verovnik ima svoje potraživanje kod podružnice društva, prijavu će podneti sreskom sudu u čijem se području nalazi ta podružnica. Potpis na izjavi mora biti nadležno overen. Sud će prijave proveriti po knjigama zavoda, odnosno podružnica, a nesuglasice rešiti u vanparničnom postupku. Ove izjave slobodne su od svake tekse. Sud podružnica dostaviće bezodvlačno po isteku pomenutog roka proverene izjave spiskom sudu u čijem je trgovačkom registru društvo upisano. Taj sud će bezodvlačno na osnovu proverenih prijama odlukom utvrditi, da li je većina verovnika, računajući po iznosu potraživanja, pristala na pretvaranje ili ne. Pravosnažnu odluku sud će dostaviti zavodu. Protiv odluke suda o nesuglasicama nema pravnog leka. Ali ova odluka suda vredi samo za pitanja da li i s kojim iznosom verovnik može glasati, a ne da li i u kojoj visini njemu pripada potraživanje.

(⁷) Ako zavod sudu nadležnom u smislu stava 6 podnese overovljene pismene izjave jednog ili više verovnika, čija potraživanja po iznosu čine većinu svih potraživanja koja nisu izuzeta od pretvaranja, da pristaju na pretvaranje u deonice, odnosno prioritetne deonice i u specijalni rezervni fond, sud će te izjave proveriti po knjigama zavoda i ako ih utvrdi izdati zavodu pravosnažnu odluku. U tom slučaju neće se primeniti odredbe stava 6 u pogledu objave u novinama i podnošenja pismenih izjava verovnika nadležnom sudu.

(⁸) Kada ministar trgovine i industrije po saslušanju Save-todavnog odbora za bankarstvo odobri sanaciju novčanom zavodu i ovaj provede postupak po stavu 6 ili 7, ovaj je dužan u roku od tri meseca proknjižiti pod danom, kada je odobrenje dato, smanjivanje starih potraživanja sa odnosnom kamatom do toga dana svojih verovnika u glavnica odnosno i u specijalni rezervni fond i pripremiti nove deonice. U koliko se smanjuje prva glavnica novčani zavod će i za stare deoničare pripremiti nove deonice ili pribilježovati stare deonice, pošto proknjiži smanjivanje te prve osnovne glavnice i eventualno rezervnog fonda.

(⁹) U koliko bude ostataka, da se ne bi mogla izdati nova

akcija u nominalnoj vrednosti za tu sumu, deoničar ostaje zavodski verovnik, ili se može isplatiti u gotovom.

(¹⁰) Kada novčani zavod postupi po stavu 8, dužan je objaviti tri puta u „Službenim novinama”, a i preko koga drugog lista u svome glavnom sedištu, kao i u sedištimaj svojih podružnica, ako takvih ima, poziv svojim verovnicima odnosno i starim deoničarima, da prime deonice sa dividendnim kuponima i talonom. U tome će se pozivu naznačiti, da se mogu primiti ove deonice u roku od tri meseca, od trećeg poziva, oštampanog u „Službenim novinama”. Prilikom prijema deonica ulagači su dužni podneti svoje uložne knjižice da bi novčani zavod otpisao iz njih odnosne sume, koje su pretvorene u deonice i u rezervni fond. Zavodski verovnici, koji imaju potraživanja po drugim oblicima, imaju prilikom prijema deonica izvršiti pismeni obračun sa zavodom u pogledu suma, pretvorenih u deonice i u specijalni rezervni fond. Ako verovnici ne podignu svoje deonice u napred označenom roku, novčani zavod deponovaće za svakog od njih odgovarajući broj deonica kod Narodne banke Kraljevine Jugoslavije, Državne hipotekarne banke ili Poštanske štedionice, ili kod njihovih podružnica, koje same ove ustanove odrede u tom cilju. Uz svaki depozit mora biti naznačenje imena kome pripada, a ako je potraživanje ulagača na donosioca, onda broj uložne knjižice ili napis. Kada se koji od ovih verovnika obrati novčanom zavodu radi podizanja deonica, zavod će, pošto sa njim izvrši obračun izdati nalog imenovanim ustanovama, da mu predadu deonice, deponovane kod njih.

(¹¹) Na ostala potraživanja zavodskih verovnika, koja se unesu u specijalni rezervni fond (stav 3), isplaćivaće se ovim verovnicima postepeno i srazmerno prema mogućnosti iz čiste godišnje dobiti zavoda, u koliko ova preostane:

a) po redovnoj godišnjoj dotaciji rezervnom fondu, dok ovaj ne iznosi 50% od glavnice; i

b) po isplati dividende po prioritetskim deonicama.

Iznos isplaćen na ovaj način ovim verovnicima, smatra se kao odbitna stavka u pogledu porezivanja.

(¹²) U koliko se od starih zavodskih potraživanja bilo izlučenih, bilo otpisanih na račun specijalnog rezervnog fonda, stvorenog po stavu 3 bude naplatilo, taj će se iznos na kraju svake godine po održanju redovnog godišnjeg zbora upotrebiti za srazmernu isplatu starih verovnika, čija su potraživanja bila uneta delom u specijalni rezervni fond. Izlučene i otpisane dubioze imaju se voditi odelito i o njihovom stanju posebno izvestiti na svakom redovnom godišnjem zboru.

(¹³) Pri obračunu po stavu 10 sa ulagačima novčani zavod će posebno zabeležiti u uložnoj knjižici, kolika je suma skinuta za specijalni rezervni fond a sa verovnicima koji imaju svoja stara potraživanja u drugim vidovima, posebno će u obračunu naznačiti kolika je suma izuzeta za rezervni fond. Sve ovo proknjižice zavod i po svojim knjigama.

Čl. 32.

(¹) Kada se deonice predadu verovnicima odnosno i starim deoničarima, ili se deponuju kod ustanova označenih u 10 stavu čl. 31, onda je upravni odbor novčanog zavoda dužan sazvati i održati zbor svih deoničara najdalje u roku od dva meseca.

(²) Upravni odbor će upoznati zbor o odobrenim merama za sanaciju zavoda i o prečišćenom stanju zavoda izvedenom na osnovu sanacionih mera.

(³) Zbor će izabrati nove članove za upravni i nadzorni odbor. Od starih članova ovih odbora ostaće do isteka njihovih mandata onoliki broj, koliki se odredi u odobrenju za sanaciju. Ispali stari članovi mogu se ponovo birati.

(⁴) Na ovome zboru ima biti zastupljen onoliki broj deonica koliki je potreban za redovan godišnji zbor, a rešavanje se vrši prostom većinom glasova. Ne bude li ovoliki broj deonica zastupljen na ovome zboru, postupiće se po odredbama pravila novčanog zavoda.

Čl. 33.

Novčani zavod koji je dobio odobrenje za sanaciju, može u toku prvih pet godina od dana odobrenja sanacije, zaključiti likvidaciju, jedino, ako za takav predlog glasaju 4/5 starih deonica i četiri petine prioritetskih deonica, i ako takav zaključak odobri ministar trgovine i industrije. Ako ministar trgovine i industrije odobri likvidaciju, ona će se provesti prema odnosnim propisima zavodskih pravila i zakona.

Čl. 34.

(¹) Odobrenje za sanaciju sadržava u sebi već i odobrenje za povišicu kapitala ili i rezervnog fonda pretvaranjem starih potraživanja verovnika u deonice, odnosno prioritetske deonice, ili i u specijalni rezervni fond, kao i za potrebne izmene pravila.

(²) Povišenje glavnice izdavanjem novih deonica u vezi sa pretvaranjem starih potraživanja u deonice oslobađa se takse svake vrste, izuzev takse radi upisa u trgovački registar.

(³) Deonice dodeljene starim verovnicima za njihova potraživanja smatraće se da su uplaćena u gotovom novcu.

(⁴) U odredbama, koje važe za sanaciju, gde se govori o deonicama i deoničarima, podrazumevaju se kod društva sa ograničenom odgovornošću udeli i drugari.

Čl. 35.

(¹) Zavodu, kojem je odobrena sanacija, može se pored mera o kojima je bila reč u prethodnim članovima, odobriti i odlaganje i isplate starih dugovanja, ako je to prema prilikama potrebno za održavanje zavoda.

(²) I u ovom slučaju će se shodno primenjivati propisi člana

17 do 29.

V Vanstečajna likvidacija

Čl. 36.

(¹) U koliko nisu izmenjena naređenjima ovoga oteka i u vanstečajnoj likvidaciji vrede naređenja Zakona i Pravila o likvidaciji. No članovima društva ne može se pre izmirenja svih obaveza zavoda na osnovu članstva ništa plaćati.

(²) Novčanom zavodu, čija je likvidacija odobrena, ministar trgovine i industrije može postaviti komesara.

(³) Komesaru pada u zadatak, da nadzire sprovođenje likvidacije, u koliko se ona ne obavlja kod suda i da vrši druge poslove, poverene mu naređenjima ovoga oteka.

(⁴) Prelaz u likvidaciju objaviće se na vidnom mestu u svim prostorijama zavoda, koje služe saobraćaju sa publikom.

Čl. 37.

(¹) Ministar trgovine i industrije može upravu zavoda ukloniti sa dužnosti i predati njene poslove komesaru, dokle ne budu postavljeni likvidatori. Protivu takve odluke nema tužbe Državnom savetu. Ostali organi zavoda u tom slučaju mogu svoju dužnost vršiti samo po pristanku komesara.

(²) Komesar u tom slučaju će prijaviti svoje postavljene nadležnom sudu radi upisa u trgovački registar i objaviće ga na vidnom mestu u svim prostorijama zavoda, koji služe saobraćaju sa publikom.

Čl. 38.

(¹) Uprava odnosno komesar (čl. 37 stav 1) će bez odlaganja odrediti što je prema zakonu i pravilima potrebno, da se izaberu odnosno postave likvidatori. Broj tako postavljenih ili izabranih likvidatora ne može biti veći od pet. Isti broj likvidatora izabraće verovnici po postupku, za koji će ministar trgovine i industrije u sporazumu sa ministrom pravde propisati pravilnik.

(²) Ministar trgovine i industrije može na mesto likvidatora, izabranih ili postavljenih po stavu 1 ili pored njih, postaviti i druge likvidatore, prvenstveno iz reda ulagača i drugih verovnika zavoda. On može likvidaciju poveriti i kojem drugom novčanom zavodu.

(³) Pre postavljanja likvidatora po stavu 2 ministar trgovine i industrije će saslušati verovnički odbor, ako on već postoji. I verovnički odbor može predložiti da se izvesna lica postave ili uklone kao likvidatori.

(⁴) Nagradu likvidatorima određuje ministar trgovine i industrije po saslušanju verovničkog odbora.

— Ministar poljoprivrede izdao je Pravilnik o postupku za izbor likvidatora od strane verovnika Br. 47410/V od 4-VI-1934 („S. N.” Br. 169-XLIII od 25. VII. 1934), a Ministar trgovine i industrije Pravilnik o postupku za izbor

likvidatora od strane verovnika novčanih zavoda II — Br. 41908 — K od 30. XI. 1934. („S. N.” Br. 281-LXXIV od 5. XII. 1934).

Čl. 39.

(¹) Likvidatori će početni likvidaciski bilans podneti na odobrenje zboru akcionara (drugara) koga će bez odlaganja sazvati, kao i verovničkom odboru, ako on već postoji. Odobreni bilans podneće likvidatori ministru trgovine i industrije i to preko komesara, ako je postavljen. No ministar trgovine i industrije može narediti da mu se bilans podnese i bez spomenutog odobrenja.

(²) U toku likvidacije likvidatori će, ako pravila, zaključak zbora, ili ministar trgovine i industrije ne odredi kraće rokove, krajem svakih šest meseci, računajući od dana stupanja na dužnost podnositi bilans i izveštaj o stanju likvidacije, kao i svoje predloge (stav 1).

Čl. 40.

(¹) Likvidatori će bez odlaganja tri puta u razmacima, koji ne mogu biti kraći od osam dana ni duži od jednog meseca, objaviti da je zavod prešao u likvidaciju. Istim objavama pozvaće se verovnici da sva svoja potraživanja prijave u roku od tri meseca. Pozvati verovnici će se u tom smislu napose obavestiti, izuzev verovnike po uložnim knjižicama.

(²) Verovnici po uložnim knjižicama ne moraju prijaviti ta svoja potraživanja osim ako traže bolji ispladni red, no što im pripada po § 51 tač. 2 Stečajnog zakona, ili zahtevaju više od iznosa na koji, sa još neupisanom kamatom, glasi knjižica, ili ostvaraju koja posebna prava, koja nisu vidna po knjižici.

Čl. 41.

Nepokretnine likvidatori prodaće javnom dražbom. Na drugi način mogu ih unovčiti samo, ako pravila ili zaključak zbora to dopuštaju, a na to pristanu i verovnički odbor i komesar, ako je postavljen. To naročito vredi i za otuđenje cele imovine zavoda sa aktivom i pasivom. U tom slučaju za zaključak zbora potrebno je tri četvrtinska većina glasova prestavljenih na zboru, kao i pristanak tri četvrtine glasova verovničkog odbora.

Čl. 42.

(¹) Kod zavoda u likvidaciji postaviće se verovnički odbor koji se sastoji najviše od jedanaest članova.

(²) Verovnički odbor biraju verovnici pod predsedništvom komesara, a ako komesar nije postavljen, pod predsedništvom sudije, koga odredi predsednik suda nadležnog za stečaj novčanog zavoda. U njemu moraju biti po srazmeri udela u celokupnoj pasivi zastupljene razne skupine verovnika, kao što su manji i veći

ulagači na štednju po knjižicama i tekućim računima, verovnici po drugim tekućim računima, hipotekarni verovnici, verovnici po menicama itd.

(³) Bliže odredbe za sastav, izbor i organizaciju verovničkog odbora propisaće ministar trgovine i industrije pravilnicima a po saslušanju Savetodavnog odbora za bankarstvo. Pravilnici mogu biti opšti ili za pojedine grane zavoda, kao što su banke, štedionice itd. Ministar trgovine i industrije može posebne odredbe propisati i za pojedine zavode.

(⁴) Odbor verovnika, pored drugih zadataka, koje mu nameće ova Uredba daje likvidatorima savete, nadzira i ubrzava njihov rad i odobrava likvidacijske bilanse i izveštaje i daje svoje mišljenje po predlozima likvidatorima.

— Ministar poljoprivrede izdao je Pravilnik o sastavu, izboru i organizaciji verovničkog odbora Br. 48023 V od 12. VII. 1934 („S. N.“ Br. 169 — XLIII — od 25. VII. 1934), a Ministar trgovine i industrije pod II-Br. 41907 od 30. XI. 1934 („S. N.“ Br. 281-LXXIV od 5. XII. 1934).

Čl. 43.

Ako deonice zavoda nisu još potpuno uplaćene, likvidatori će od svakog deoničara u granicama njegove, pravilima i zakonom određene, a još neispunjene obaveze, naplatiti srazmerni deo koliko je to potrebno radi izmirenja verovnika. Ako zavod ima deonica raznih rodova, prvo će se naplaćivati po deonicama, kojima ne pripada prvenstvo u pogledu podele društvene imovine. Neisplaćeni deo uloga po deonici može se naplatiti, i ako još nije istekao zakonom ili pravilima, ili zaključkom zbora određeni rok plaćanja. To shodno vredi i za društva sa ograničenom odgovornošću.

Čl. 44.

(¹) U pogledu jemstva zadrugara u slučaju vanstečajne likvidacije zadruge važi sledeće:

a) Ako je zadrugar otkazao članstvo i ako je njegovo članstvo prema propisima zakona ili pravila prestalo pre stupanja na snagu ove Uredbe, njegovo jemstvo traje onoliko koliko određuje zakon odnosno pravila zadruge.

b) Ako je zadrugar otkazao članstvo pre stupanja na snagu ove Uredbe, ali mu po propisima zakona ili pravila članstvo nije prestalo pre stupanja na snagu ove Uredbe, njegovo jemstvo traje do svršetka vanstečajne likvidacije.

v) Od dana, kad zadruga zatraži ili joj se naredi vanstečajna likvidacija, zadrugar ne može otkazati članstvo.

g) Kod zadruge sa neograničenim jemstvom, od dana zatražene ili naređene vanstečajne likvidacije, neograničeno jemstvo pretvara se u ograničeno i to u visini desetostrukog iznosa upisanih

udela; ukupni iznos jemstva u ovom slučaju ne može biti manji od hiljadu dinara.

(²) Dokle jemstvo traje, bivši zadrugar ne može tražiti isplatu svog članskog udela niti isplatu kamate po njemu, ni onog dela od godišnjeg bilansnog viška (dobitka), koji bi mu inače po pravilima pripadao.

(³) Zastara jemstva zadrugara zadruge sa ograničenim ili neograničenim jemstvom ne prekida se korišćenjem zadruge sa odlaganjem plaćanja ili sa sanacijom.

(⁴) Kod zadruga, koje zatraže odlaganje plaćanja ili sanaciju, jemstvo zadrugara, čije članstvo prestaje iza dana zatraženog odlaganja plaćanja ili sanacije, traje za sve vreme trajanja sanacije, bez obzira na drukčije odredbe zakona ili pravila, no s tim da se kod zadruga sa neograničenim jemstvom ovo pretvara u ograničeno prema stavu 1 tačka g).

— St. 4 uporedi sa st. 4 čl. 5 Uredbe o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza.

Čl. 45.

(¹) Za likvidaciju u koliko ovim otkom nije što drugo određeno, shodno vrede naređenja Stečajnog zakona, i to:

1) naređenje §§ 10 do 20, 43, 45 do 53, 57, 95 stav 5 i 6 rečeni 1, 96, 97 i 98, s tim, da se na mesto dana spomenutog u §§ 11 i 12 Stečajnog zakona, razume dan koga je određena likvidacija, i da u slučajevima §§ 96 i 98 na mesto stečajnog sudije dolazi komesar, a ako ga nema, u slučaju § 96 na mesto sudije dolazi najstariji po godinama života član verovničkog odbora, a u slučaju § 98 ministar trgovine i industrije;

2) naređenja § 117 do 126, no s tim, da će likvidatori primljene prijave (član 40) sa svojim izjavama o ispravnosti i o isplatnom redu prijavljenih potraživanja podnetih sudu, nadležnom za stečajni postupak, i da će sud, čim primi prijave, odrediti ročište za ispitivanje potraživanja, kao i da će se utvrđivanje potraživanja po uložnim knjižicama, koja nisu napose prijavljena, vršiti po službenoj dužnosti a na osnovu knjiga zavoda;

3) naređenja §§ 136, 140 do 150 s tim, da će se višak, koji bi se pokazao posle završene ili naknadne deobe kod deoničkih društava i kod društava sa ograničenom odgovornošću po postojećim propisima i po pravilima upotrebiti za deobu deoničarima odnosno drugarima, ako statutom nešto drugo nije određeno;

4) naređenje §§ 183 do 189 u koliko se postupak vrši pred sudom.

(²) U postupku pred stečajnim sudom likvidatori imaju dužnosti upravitelja stečajne mase.

(³) Gotov novac ulagaće se samo kod Poštanske štedionice ili Državne hipotekarne banke.

(⁴) Rezerve, osnovane za penzije i dobrotvorne svrhe u korist nameštenika i radenika zavoda, ne mogu se, ako pravila druk-

čije ne određuju, upotrebiti za izmirenje verovnika ni u smislu stava 1 tač. 3 dokle se može ispunjavati svrha, kojoj su namenjene. Takve će se rezerve po svršetku likvidacije pretvoriti u zadužbine u smislu odredaba pravila bivšeg zavoda.

(⁵) Propisi člana 19 stava 1 vrede i ovde.

Čl. 46.

Novčanom zavodu koji se nalazi u vanstečajnoj likvidaciji može na njegovu molbu, a po saslušanju nadzornog i verovničkog odbora, ministar trgovine i industrije odobriti prinudno poravnanje, za čiji postupak inače važe propisi stečajnog zakona o prinudnom poravnanju u stečaju. Po istim uslovima može ministar trgovine i industrije odobriti, da zavod koji je u stečaju pređe u vanstečajnu likvidaciju.

VI Zaštita javno-pravnih tela

Čl. 47.

Štedionicama javno-pravnih tela, koje su aktivne, može se odobriti odlaganje plaćanja po ovoj Uredbi za slučaj, da realizovanje njihovih potraživanja ne bude dovoljno za isplatu njihovih dugova. Štedionicama, čiji bilansi nisu aktivni, može se odobriti preduzimanje mera za dovođenje njihovo u stanje aktivnosti i likvidnosti.

Molbu po prednjem stavu podnosi štedionica uz priloženu pismenu saglasnost javno-pravnog tela, koje jamči za obaveze štedionice.

Čl. 48.

Ministar trgovine i industrije može odrediti pregled štedionice, koja traži zaštitu. Za pregledače bira i određuje jedno lice ili više njih ministar trgovine i industrije.

Čl. 49.

Ako se pregledom štedionice utvrdi, da joj bilans nije aktivan, ministar trgovine i industrije izvestiće o tome javno-pravno telo, koje jamči za sve obaveze štedionice, i odrediće mu rok od 30 dana, da se izjasni, da li ono, i koje mere, predlaže radi dovođenja štedionice u stanje aktivnosti i likvidnosti. U protivnom ministar trgovine i industrije u sporazumu sa ministrom unutrašnjih poslova, a po saslušanju Savetodavnog odbora za bankarstvo, propisaće te mere.

Čl. 50.

Štedionice, čiji bilansi nisu aktivni, mogu dobiti odobrenje jednovremeno kako za preduzimanje mera radi dovođenja svojih stanja u aktivnost i likvidnost, tako i za odlaganje plaćanja.

Čl. 51.

Da bi se postigla aktivnost bilansa i likvidnost štedionice mogu se odobriti ove mere:

a) Da se javno-pravno telo, koje jamči za sve obaveze štedionice, a koje je dužnik štedionice, obaveže pravovaljanom odlukom na unošenje potrebnih suma u godišnji budžet radi otplate svoga duga štedionici.

b) Da se javno-pravno telo, koje jamči za sve obaveze štedionice, obaveže na način pomenut u tač. a) na doprinos za pokrivanje otpisa i za pojačavanje poslovnih sredstava svoje štedionice. Taj doprinos može biti izveden i izdavanjem zadužnica na podlozi hipoteke na prvom mestu svojih nekretnina. Kamata i isplata ovih zadužnica uživaju prvenstvo nad ostalim potraživanjima prema izdavaču.

Čl. 52.

Krivična naređenja predviđena ovom Uredbom važe i za štedionice javno-pravnih tela.

Čl. 53.

Gde se u Uredbi govori o štedionicama samoupravnih tela i udruženja podrazumevaju se štedionice javno-pravnih tela.

VII Krivična naređenja

Čl. 54.

Ko kao član upravnog odbora ili kojeg drugog upravnog organa, kao član nadzornog odbora, kao likvidator, kao upravljajući činovnik, kao zastupnik ili kao komesar novčanog zavoda delom ili propuštanjem, učinjenim umišljajem, povredi svoje dužnosti, i time prouzrokuje, da zavod pretrpi gubitke, usled kojih samih ili u vezi s drugim gubitcima ne može redovno odgovarati svojim obavezama prema verovnicima, kazniće se, u koliko ova povreda dužnosti ne predstavlja krivično delo za koje se ima strožije kazniti, za prestup novčano do 200.000 dinara.

Čl. 55.

Ko kao član upravnog odbora ili kojeg drugog upravnog organa, kao član nadzornog odbora, kao likvidator, kao upravljajući činovnik, kao zastupnik, kao komesar ili kao vršilac pregleda novčanog zavoda, u zapisnicima o sednicama organa zavoda, u podnescima upravljenim vlastima, u izveštajima o poslovima zavoda, u izveštajima o pregledu, u pozivima za upisivanje deonica, ili u kojim drugim saopštenjima ili pozivima umišljajem krivo prikaže imovno stanje zavoda, ili prećuti ili izopači činjenice koje su važne za prosuđenje imovnog stanja zavoda, kazniće se, u koliko ovo delo ili propuštanje ne predstavlja krivično delo, za koje se ima strožije kazniti, za prestup novčano do 100.000 dinara.

Čl. 56.

Ko ma na kakav način umišljajem ometa, otežava ili sprečava izvršenje pregleda novčanog zavoda, određenog na osnovu naređenja ove Uredbe, kazniće se, u koliko takvo delo ne pretstavlja krivično delo, za koje se ima strožije kazniti, za prestup novčano do 50.000 dinara.

Čl. 57.

(¹) Ko ono, što je, kao član upravnog odbora ili kojeg drugog upravnog organa, kao član nadzornog odbora, kao likvidator, kao upravljajući činovnik ili nameštenik u kojem drugom položaju, kao zastupnik, kao komesar ili kao vršilac pregleda novčanog zavoda, saznao o prilikama zavoda, i što bi po svojoj prirodi trebalo da ostane poslovna tajna, saopšti, ili se s tim neovlašćeno služi, kazniće se, u koliko ovo ne pretstavlja krivično delo, za koje se ima strožije kazniti za prestup novčano do 50.000 dinara, a ako je od toga zaista nastala šteta za zavod, zatvorom do dve godine i novčano do 200.000 dinara.

(²) Neće se kazniti onaj, koji je delo, pomenuto u prvom stavu, učinio pri ostvarivanju svoga prava, ili u ispunjenju dužnosti, naložene mu zakonom ili nalogom vlasti, ili pošto je razrešen dužnosti čuvanja tajne, ili je to učinio pretstavkom upućenom vlasti u cilju da se stane na put nepravilnom radu.

Čl. 58.

Članovi upravnog odbora novčanog zavoda, koji umišljajem postupe protivno naređenju člana 21 i 22 ove Uredbe, kazniće se novčano do 30.000 dinara, i odgovorni su solidarno za štetu prema zavodu.

Čl. 59.

(¹) Krivična dela iz člana 54 do 57 prestupi su u smislu krivičnog zakonika; za ova dela će se kazniti samo, ako se odnose na novčani zavod koji se je koristio ovom Uredbom.

(²) U slučajevima člana 54 do 57 sud može izreći, da osuđenik za određeno vreme, koje ne može biti duže od 3 godine, ne može biti član kojeg organa ili likvidator novčanog zavoda, koje ima svoje sedište ili nastan u Kraljevini Jugoslaviji.

Čl. 60.

Propisi §§ 344, 345, 346, 350, 351, 354, 355 i 356 Krivičnog zakonika vrede i u slučaju vanstečajne likvidacije po ovoj Uredbi.

Čl. 61.

Upravljajući činovnik u smislu naređenja ovoga oteka je nameštenik novčanog zavoda, kome je, bez obzira na službeni

naziv (kao što su direktor, prokurista, dirigent, disponent, generalni punomoćnik, reprezentant i slično), povereno vođenje svih društvenih poslova ili pojedinih grana ili podružnica novčanog zavoda.

VIII Prelazna i završna naređenja

Čl. 62.

Pod novčanim zavodom podrazumevaju se u smislu naređenja ove Uredbe novčane ustanove, koje su osnovane kao deonička (akcionarska) društva ili kao društva sa ograničenom odgovornošću, kao i štedionice samoupravnih tela ili udruženja, te zadruga u smislu postojećih trgovačkih zakona i zakona o zadrugama, koje imaju cilj organizovanje trgovačkog, zanatskog, industriskog i hipotekarnog kredita.

Čl. 63.

Afilirano u smislu ove Uredbe je ono preduzeće, u čijoj osnovnoj glavnici po stanju poslednjeg godišnjeg bilansa novčani zavod, koji se koristio ovom Uredbom, učestvuje za bar 30% odnosno kome je novčani zavod dao kredit, koji dostiže bar 40% sopstvenih sredstava, tj. osnovne glavnice i pravnih rezervi po stanju poslednjeg godišnjeg bilansa tog preduzeća. I onda, kada učestvovanje u osnovnoj glavnici ne dostiže 30%, odnosno krediti ne dostižu 40%, ali oboje zajedno dostižu 50% sopstvenih sredstava toga preduzeća, preduzeće je afilirano.

Čl. 64.

(¹) Imovinom spojenih društava i pre izmirenja ili obezbeđenja prijavljenih potraživanja ne mora se upravljati odvojeno, ali u tom slučaju članovi upravnog odbora primajućeg društva solidarno odgovaraju za štetu, koja bi verovnicima jednog od spojenih društava nastala od toga, što bi verovnici drugog od spojenih društava bili povoljnije izmireni, no što bi moglo biti, da se je imovinom spojenog društva odvojeno upravljalo.

(²) Ako važni privredni interesi zahtevaju može ministar trgovine i industrije na molbu društava koja se spajaju, a po savetovanju Savetodavnog odbora za bankarstvo, rešiti da se u odobrenju za spajanje društava predvidi olakšica, da spajanje nije uslovljeno prethodnom isplatom ili obezbeđenjem verovnika društava, koja se spajaju. Članovi upravnog odbora odgovaraju za štetu u slučajevima i na način, kako to predviđa stav 1 ovoga člana.

Čl. 65.

Odredbama ove Uredbe, koje se odnose na odlaganje plaćanja mogu se koristiti i oni novčani zavodi koji ne ispunjuju uslove iz člana 62, ako su se koristili zaštitom po § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika.

Čl. 66.

(¹) Gde se u ovoj Uredbi spominje opis u trgovački registar razumeva se prema pojedinom slučaju i protokolacija kod suda.

(²) Objave, propisane ovom Uredbom, u koliko ih ne vrši sud kod kojeg se vodi trgovački registar, ili kod koga se vrši protokolacija, vršiće se na način, određen pravilima novčanog zavoda, za njegove objave, kao i, ako nije već određena pravilima, u banovinskim službenim novinama, a kod deoničkih društava, čija osnovna glavnica premaša 5,000.000 dinara, kao i kod štedionica u sedištu koje banske uprave i u „Službenim novinama”.

(³) Rok koji teče od dana objave, računaće se od dana objave u „Službenim novinama”, a ako objava u „Službenim novinama” nije propisana, od dana objave u banovinskim službenim novinama.

Čl. 67.

Molbe koje su novčani zavodi podneli Ministarstvu trgovine i industrije u smislu članova 1 i 2 Uredbe o zaštiti novčanah zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 godine smatraće se kao da su podnete po propisima čl. 1 ove Uredbe; ali ovi zavodi imaju pravo da te svoje molbe izmene ili dopune u roku od mesec dana po stupanju na snagu ove Uredbe. U koliko su se pak ovi zavodi koristili zaštitom po § 5 Zakona o zaštiti zemljoradnika ili Uredbom o regulisanju isplate uloga u vremenu podnošenja molbe, ti će zavodi produžiti da uživaju tu zaštitu sve dok se ne donese odluka po molbama koje su podneli.

Čl. 68.

Finansiske olakšice iz člana 16 mogu se odobriti i novčanom zavodu, koji želi da sprovede sanaciju, ne koristeći se ovom Uredbom. O takvoj molbi odlučuje ministar finansija po sporazumu sa ministrom trgovine i industrije. Molbi za odobrenje finansiskih olakšica imaju se priložiti plan sanacije i dokazi, da je sprovođenje ovoga plana obezbeđeno.

Čl. 69.

(¹) Novčani zavod koji je aktivan, i koji svojevolumno reši, da izvrši likvidaciju, može jednovremeno dobiti od ministra trgovine i industrije kako odobrenje za likvidaciju, tako i za odlaganje plaćanja u smislu ove Uredbe, a u cilju lakšeg izvođenja likvidacije.

(²) Pri ovakvoj dobrovoljnoj likvidaciji moraju biti zastupljeni u likvidacionom odboru ulagači i ostali verovnici sa polovinom članova. Za vršenje ove likvidacije važe inače propisi pravila zavoda i zakona o akcionarskim društvima odnosno trgovačkih zakona. Prvenstveno se pri likvidaciji isplaćuju obezbeđeni poverioci po redu obezbeđenja, a potom ostali poverioci srazmerno svojim potraživanjima.

Čl. 70.

Sume koje je jedno lice poverilo novčanom zavodu, kome je odobreno odlaganje plaćanja, zbog nemogućnosti da sa njima raspolaže, nastupelom usled propisa o deviznom prometu, isplaćivaće se na način i u rokovima, koje bude predvideo u svome rešenju ministar trgovine i industrije, po prethodnom sporazumu sa ministrom finansija. Protiv ovog rešenja nema mesta tužbi Državnom savetu.

Čl. 71.

Ministar trgovine i industrije ovlašćuje se da izda Uredbu o Savetodavnom odboru za bankarstvo pri Ministarstvu trgovine i industrije, kao i, po sporazumu sa resornim ministrima, sve pravilnike, potrebne za sprovođenje ove Uredbe i u slučajevima, za koje se Uredbom nije izrično predvidelo izdavanje pravilnika, i da ih po potrebi dopuni i izmeni, a ministar finansija ovlašćuje se da izda naređenja, potrebna za sprovođenja naređenja ove Uredbe o finansiskim olakšicama, za novčane zavode, koji se služe ovom Uredbom. Pored toga ovlašćuje se ministar trgovine i industrije, da u sporazumu sa zainteresovanim ministrima, izdaje autentična tumačenja propisa ove Uredbe.

— U pogledu autentičnog tumačenja propisa Uredbe vidi razliku u čl. 9 Uredbe o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruha i njihovih saveza.

Čl. 72.

Ova Uredba dobija obaveznu snagu*) kada se obnaroduje u „Službenim novinama” a od toga dana prestaje važiti Uredba o zaštiti novčanah zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 godine, obnarodovana 4 decembra 1933 godine u „Službenim novinama”. Ostaje do daljnega na snazi Pravilnik o sastavu prečišćenog bilansa novčanah zavoda koji žele da se koriste propisima Uredbe o zaštiti novčanah zavoda i njihovih verovnika, izdan pod br. 38 na temelju čl. 2 gornje Uredbe, kao i Uredba o Savetodavnom odboru za bankarstvo, izdana pod br. 189 na temelju čl. 59 gornje Uredbe, zatim Pravilnik o vršenju pregleda novčanah zavoda od 8 oktobra 1934 godine II broj 34.781/K „Službene novine” br. 149 dodatak LXI/34.

II br. 41032/K

23 novembra 1934 godine

Beograd

*) Ova Uredba je objavljena u „Službenim novinama”, br. 272 — LXXI od 24 novembra 1934 god.

Na osnovu § 63 *Finansijskog zakona za 1934/35 godinu, Ministarski savet, na predlog Ministra trgovine i industrije, propisuje ovu*

U R E D B U

o smanjenju troškova režije novčanih zavoda pod zaštitom

Čl. 1.

⁽¹⁾ Novčani zavodi, koji se koriste Uredbom o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 23 novembra 1934 dužni su da troškove režije kako lične tako i stvarne, snize na najmanji iznos koji još omogućava nesmetano vođenje poslova. Sniženje prinadležnosti ima se kod upravljajućih činovnika zavoda provesti najmanje u jednakom prosečnom procentu kao kod ostalih nameštenika zavoda nastojeći kod toga, da nameštenicima bude očuvan minimum egzistencije.

⁽²⁾ Ministar trgovine i industrije može odrediti pregled zavoda u cilju utvrđenja visine potrebnih režijskih troškova, te po saslušanju novčanog zavoda doneti odluku glede najvećeg iznosa tih troškova.

⁽³⁾ Odluka doneta u smislu stava 2 može se menjati po predlogu zavoda, njegovih verovnika ili po vlastitom nađenju ministra trgovine i industrije.

⁽⁴⁾ Protiv odluke ministra trgovine i industrije iz st. 2 i 3 nema mesta tužbi Državnom savetu.

⁽⁵⁾ Članovi upravnog i nadzornog odbora novčanog zavoda solidarno odgovaraju za štetu od povreda odredaba ove odluke, u koliko ko od njih ne dokaže da za povredu nije znao niti je znati morao.

⁽⁶⁾ Naređenja prethodnih stavova vrede i za afilirana preduzeća koja su i sami novčani zavodi, a ministar trgovine i industrije može odrediti njihovu primenu i na ostala afilirana preduzeća.

— Odredbe ove Uredbe važe i za zemljoradničke kreditne zadruge i njihove saveze pod zaštitom (vidi čl. 8).

— U pogledu pregleda važi sve ono što je određeno za vršenje pregleda po Uredbi o zaštiti novčanih zavoda i po Uredbi o zaštiti z. k. zadruga (saveza). Vidi i čl. 6.

Čl. 2.

⁽¹⁾ Članovi upravnog i nadzornog odbora kao i članovi drugih biranih organa zavoda, kome je odobreno odlaganje plaćanja ili sanacija, po Uredbi o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, za vreme trajanja odlaganja odnosno sanacija nemaju prava na tantijeme ni na druge materijalne koristi, izuzev stvarne putne troškove, dnevnice za boravak van svoga redovnog prebivališta i dnevnice za dežurnu službu u zavodu, ako su im priznate

pravilima zavoda, ali i ti izdaci podležu nadzoru ministra trgovine i industrije.

⁽²⁾ Za vreme trajanja odlaganja plaćanja ili sanacije, novčani zavod, koji se koristi Uredbom o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, nije dužan isplaćivati nameštenicima i upravljajućim činovnicima zasebne nagrade i davati materijalne koristi, kao što su renumeracije, trinaesta plata, božićnica, bilančevina. Neisplaćene takove nagrade i koristi, nastale od dana stupanja zavoda pod zaštitu (čl. 67 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika) smatraju se propalima, te se ne mogu naplatiti od zavoda sudskim putem.

⁽³⁾ Ministar trgovine i industrije može odredbe prethodnih stavova protegnuti i na afilirana preduzeća zavoda.

Čl. 3.

⁽¹⁾ Novčani zavod, koji se koristi zaštitom po Uredbi o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, može u cilju sniženja režija u smislu čl. 1 ove Uredbe otkazati pojedinačne ugovore i kolektivne ugovore u smislu Zakona o radnjama i pragmatike, utanačene sa svojim nameštenicima i upravljajućim činovnicima. Već učinjeni otkazi takovih ugovora i pragmatike važe kod zavoda koji se koriste zaštitom po Uredbi o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, od dana, za koji je otkaz izrečen. Ali zavod je u svakom slučaju obavezan, da sa svojim nameštenicima i upravljajućim činovnicima utanači na mesto starih pojedinačnih ugovora nove pojedinačne ugovore, a na mesto starih kolektivnih ugovora ili pragmatika, nove takove ugovore ili pragmatike. U koliko u tim ugovorima ili pragmatikama nije drugačije određeno, oni će važiti od dana odobrenja sporazumno sklopljenih kolektivnih ugovora ili pragmatika po ministru trgovine i industrije. A u slučaju da sporazum nije postignut od dana donesene odluke ministra trgovine i industrije u smislu stava 3 ovoga člana, ministar trgovine i industrije može ipak u vezi člana 1 ove Uredbe obustaviti važenje pojedinih odredaba novih kolektivnih ugovora i pragmatika, dok se zavod nalazi pod zaštitom.

⁽²⁾ Kod pregovora za nove kolektivne ugovore ili pragmatike zastupaju činovništvo pojedinog zavoda po njemu iz reda toga činovništva delegirani opunomoćeni pretstavnici.

⁽³⁾ Ako se u pogledu novih ugovora ili pragmatike u smislu prednjih stavova ne postigne sporazum u roku od tri meseca od dana stupanja na snagu ove Uredbe, donosi odluku ministar trgovine i industrije. Protiv odluke ministra trgovine i industrije nema mesta tužbi Državnom savetu.

Čl. 4.

⁽¹⁾ Ako koji upravljajući činovnik ili koji nameštenik usled otkaza ugovora ne pristane na nove uslove nameštenja, službeni odnos može otkazati kako upravljajući činovnik i nameštenik tako

i sam zavod. U tom slučaju iznosi otkazni rok šest meseci, ako je ugovorom bio utanačen otkazni rok više od šest meseci ili ugovor bio sklopljen na duže vreme.

(²) Ako upravljajući činovnik ili koji nameštenik, kome su saopšteni novi uslovi nameštenja, ne izjavi pismeno u roku od osam dana da ne pristaje na te uslove, smatra se da je na njih pristao.

(³) Ugovorna otpornina kod zavoda pod zaštitom ne može iznositi više od šestomesečne plate; za davanje u naturi upravljajućem činovniku i namešteniku pripada ili vrednost u novcu ili uživanje u naturi kroz šest meseci.

(⁴) Odredbama člana 3 te stava 2 ovoga člana ne dira se u stečena prava na penziju (čl. 5).

(⁵) Iznos koji upravljajući činovnik ili koji nameštenik potražuje od zavoda na ime dužnih prinadležnosti za proteklo vreme dužan je zavod isplatiti pored otpornine.

Čl. 5.

(¹) Upravljajući činovnik novčanog zavoda, koji se koristi Uredbom o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, ne može na ime penzije (mirovine) na teret zavoda ma na koji način mesečno primati više od 6.000 dinara, a članovi njegove porodice ne više od 4.000 dinara. Za ostale nameštenike vrede iznosi od 4.000 dinara odnosno od 3.000 dinara mesečno. Deo penzije, koju upravljajući činovnik ili nameštenik prima iz posebnog penzionog fonda za zavodske nameštenike uračunava se u iznos penzije, odmerene mu od njegovog novčanog zavoda.

(²) Naređenja stava 1 vrede kako za bivše upravljajuće činovnike i ostale nameštenike koji su u penziji, tako i za one koji budu penzionisani.

(³) Ministar trgovine i industrije može smanjenje penzije po st. 1 i 2 narediti i za afilirana preduzeća.

(⁴) Izmena prinadležnosti ili onih njihovih delova aktivnih upravljajućih činovnika i nameštenika, koji se uračunavaju u penziju, povlači za sobom i srazmernu izmenu penzija, onih upravljajućih činovnika i nameštenika, kojima je penzija obračunata na osnovu ranijih prinadležnosti. Prema tome penzija već penzionisanih upravljajućih činovnika i nameštenika ne može iznositi više nego bi ona iznosila da su u vreme njihovog penzionisanja uživali prinadležnosti, koje uživaju aktivni upravljajući činovnici i nameštenici njihovog položaja i sa istim godinama službe u istom zavodu, sa pravom na penziju.

(⁵) Protiv odluke zavoda u pogledu visine odmerene penzije, u smislu odredaba ovog člana, upravljajući činovnik i nameštenik može se žaliti samo ministru trgovine i industrije, protiv čijeg rešenja nema mesta tužbi Državnom savetu.

Čl. 6.

(¹) Za pojmove „upravljajući činovnik”, „novčani zavod” i

„afilirano preduzeće” vrede naređenja člana 61, 62, 63 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

(²) Isto tako za vršenje pregleda po članu 1 st. 2 vrede naređenja člana 7, 8, 9, 10, 11, 57, 58, 59 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

— U pogledu pregleda vidi i čl. 2 Uredbe za zaštitu z. k. zadruga i njihovih saveza.

Čl. 7.

Mere, koje su zavodi pod zaštitom primenili u smislu Uredbe o smanjenju troškova režije novčanih zavoda pod zaštitom od 22 novembra 1933 godine, imadu se saobraziti naređenjima ove Uredbe počevši od prvog dana narednog meseca iza dana njenog stupanja na snagu.

Čl. 8.

Naređenja ove Uredbe shodno će se primenjivati na zemljoradničke kreditne i druge privredne zadruge i njihove saveze, koje se koriste Uredbom o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza od 22 novembra 1933 godine.

— Ova Uredba stupila je na snagu 24. XI. 1934 i radi toga se ovde citira Uredba o zaštiti (pogrešno dodato: zemljoradničkih) kreditnih zadruga i njihovih saveza od 22. XI. 1923, a ne nova Uredba o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza od 23. XI. 1934 (objavljena u „S. N.” Br. 275-LXXII od 28. XI. 1934 i toga dana stupila na snagu). Ova odredba, dakle, počev od 28. XI. 1934 odnosi se na ovu novu Uredbu.

Čl. 9.

Ova Uredba dobija obaveznu snagu od dana*) kada se obnaruđuje u „Službenim novinama”. Istoga dana prestaju važiti svi propisi njoj protivni.

II br. 41034/K

23 novembra 1934 godine

Beograd

*) Ova Uredba je objavljena u „Službenim novinama” br. 272 — L XXI od 24 novembra 1934 godine.

UREDBA

o režiji privrednih preduzeća

Na osnovu § 63 Finansijskog zakona za 1934/35 godinu, Ministarski savet na predlog Ministra trgovine i industrije propisuje ovu

UREDBU

o smanjenju troškova režije privrednih preduzeća

Čl. 1.

Preduzeće, kome je usled opšte privredne krize privredna delatnost smanjena u takvoj meri, da troškovi lične režije prema dosadašnjim posebnim ili kolektivnim ugovorima u službi predstavljaju za njega nesrazmerno veliki teret, može se poslužiti merama, navedenim u sledećim članovima.

— Pod preduzećima u smislu odredaba ove Uredbe podrazumevaju se i preduzeća privrednih zadruga i njihovih saveza.

Čl. 2.

⁽¹⁾ Preduzeće može svojim upravljajućim činovnicima na šest meseci otkazati ugovor o službi, po kojem je otkazni rok duži od šest meseci, kao i ugovor sklopljen na neodređeno vreme ili na određeno vreme, ako od tog vremena preostaje još više od šest meseci. U takvom slučaju ugovorena otpremnina može se sniziti na šestomesečnu poslednju platu. Ali upravljajući činovnik time ne gubi već stečeno pravo na penziju (čl. 4 stav 25), ako mu ona po ugovoru pripada.

⁽²⁾ Preduzeće može otkazati upravljajućem činovniku ugovor o službi i onda, ako on ne pristane na nove uslove nameštenja.

Čl. 3.

Preduzeće može sniziti plate, otpremnine i penzije svojih nameštenika (i njihovih porodica) koji nisu upravljajući činovnici kao i otkazati ugovore o službi i to po naređenjima sledećih članova.

Čl. 4.

⁽¹⁾ Snizenje prinadležnosti ima se kod upravljajućih činovnika preduzeća provesti najmanje u jednakom prosečnom procentu kao kod ostalih nameštenika preduzeća, nastojeći kod toga, da nameštencima bude očuvan minimum egzistencije.

⁽²⁾ Preduzeće, ako se radi sniženja plate, otpremnine i skraćanja otkaznog roka nameštencima, koji nisu upravljajući činovnici a s kojima su sklopljeni pojedinačni ili kolektivni ugovori ne postigne sporazum, mora se obratiti izbranom sudu u smislu ove Uredbe.

⁽³⁾ Penzije se mogu snižavati samo u koliko padaju na teret preduzeća. Deo penzije koji nameštenik prima iz posebnog penzionog fonda za nameštenike preduzeća ili od kojeg osiguravajućeg društva, ako je preduzeće plaćalo premije za to osiguranje, uračunava se u iznos penzije, odmerene mu od preduzeća.

⁽⁴⁾ Izmena prinadležnosti ili onih njihovih delova aktivnih upravljajućih činovnika i nameštenika, koji se uračunavaju u penziju, povlači za sobom i srazmernu izmenu penzija, onih upravljajućih činovnika i nameštenika, kojima je penzija obračunata na osnovu ranijih prinadležnosti. Prema tome penzija već penzionisanih upravljajućih činovnika i nameštenika ne može iznositi više nego bi ona iznosila, da su u vreme njihovog penzionisanja uživali prinadležnosti, koje uživaju aktivni upravljajući činovnici i nameštenci njihovog položaja i sa istim godinama službe u istom preduzeću, s pravom na penziju.

⁽⁵⁾ Radi sniženja penzije kako nameštencima tako i upravljajućim činovnicima ima se preduzeće obratiti izbranom sudu u smislu ove Uredbe.

⁽⁶⁾ Ako je pojedinačnim ili kolektivnim ugovorom predviđen izbrani sud za slučajeve spomenute u st. 1 i 2, preduzeće će se obratiti tome izbranom sudu. Inače rešavaće sporove u ovim slučajevima izbrani sud u smislu ove Uredbe.

Čl. 5.

⁽¹⁾ Kod svakog trgovačkog suda, a gde ga nema, kod okružnog (prvostepenog) suda postavlja se izbrani sud za celo područje suda.

⁽²⁾ Izbrani sud se sastoji od predsednika i dva člana. Predsednika određuje za celu godinu predsednik trgovačkog (okružnog, prvostepenog) suda iz reda sudija toga suda, a svaka stranka bira u svakom pojedinom slučaju po jednog člana.

⁽³⁾ Potrebno kancelarijsko osoblje daje na raspoloženje trgovački (okružni, prvostepeni) sud.

Čl. 6.

⁽¹⁾ Imalac preduzeća podneće svoj predlog predsedniku izbranog suda u dva primerka. Uz predlog podneće dokaze za to,

da postoje okolnosti, na kojima osniva svoj predlog (čl. 1); u predlogu naznačiće i člana izbranog suda, koga on ima da bira.

(²) Pretsednik izbranog suda dostaviće predlog protivnoj strani s tim, da u roku od petnaest dana naimenuje drugog člana.

(³) Ako koja od strana ne bi na vreme naimenovala člana izbranog suda, odrediće ga pretsednik trgovačkog (okružnog, prvostepenog) suda iz reda sudija toga suda.

(⁴) Kad je u pitanju kolektivni ugovor o službi dostaviće se predlog stručnoj služboprimalačkoj organizaciji kao pretstavniku služboprimalaca.

Čl. 7.

(¹) Izbrani sud rešava na osnovu usmene rasprave sa obema strankama i njihovim zastupnicima, ako ih ima, odlukom u koliko mu ne bi uspelo poravnanje između stranaka.

(²) Izbrani sud odrediće odlukom platu, penziju ili otpravninu odnosno otkazni rok. Otkazni rok ne može se odrediti ispod najnižeg zakonom o radnjama ili kojim drugim zakonom za takav službeni odnos određenog otkaznog roka. Pri donošenju svoje odluke sud će se držati načela pravičnosti, vodeći računa s jedne strane o ekonomskim prilikama preduzeća, sa druge strane o prilikama nameštenika, a naročito o veličini plata ostalih nameštenika preduzeća, o stručnoj sposobnosti nameštenika, kao i položaju, koji zauzima, o vremenu koje je proveo u službi preduzeća.

Čl. 8.

Postupak nije javan. Članovi suda čuvaće ono, što budu doznali u tom postupku kao službenu tajnu. Povreda te dužnosti kažnjava se kao povreda službene tajne po § 404 Krivičnog zakonika.

Čl. 9.

Protiv odluke izbranog suda nema pravnog leka. U ostalom će se shodno primenjivati propisi građanskog sudskog postupka, koji važi na području tog trgovačkog (okružnog, prvostepenog) suda.

Čl. 10.

Troškove postupka snosiće preduzeće.

Čl. 11.

Svaka strana može, kad se prilike promene, na isti način tražiti novu odluku. U pogledu troškova tog postupka vrede propisi građanskog parničnog postupka, koji važi na tom području.

Čl. 12.

U postupku pred izbranim sudom ne postoji prinudno zastupanje advokatom.

Čl. 13.

Pod platom u smislu ove Uredbe razumevaju se tekuća plata u novcu, dodatci svake vrste, renumeracije, trinaesta plata, udeo u dobitku, provizija i slično.

Čl. 14.

Za nameštenike u smislu ove Uredbe smatra se osoblje pomenuto u § 324 Zakona o radnjama, bez obzira da li preduzeće potpada pod taj zakon ili ne.

Čl. 15.

Upravljaajući činovnik u smislu ove Uredbe je nameštenik kome je bez obzira na službeni naziv, povereno vođenje svih poslova ili pojedinih grana ili podružnica (filijala) preduzeća.

Čl. 16.

Naređenja ove Uredbe ne odnose se na novčane zavode za koje važi Uredba o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 23 novembra 1934 godine odnosno Uredba o zaštiti zemljoradničkih kreditnih zadruga i njihovih saveza od 22 novembra 1933 godine.

— I ovde važi napomena iza čl. 8 Uredbe o smanjenju troškova režije novčanih zavoda pod zaštitom.

Čl. 17.

Mere, koje su preduzeća primenila u smislu Uredbe o smanjenju režije privrednih preduzeća od 22 novembra 1933 godine, imaju se saobraziti naređenjima ove Uredbe počevši od prvog dana narednog meseca iza dana njenog stupanja na snagu.

Čl. 18.

Ova Uredba stupa na snagu na dan kada se obnaroduje u „Službenim novinama”. Istoga dana prestaju važiti svi propisi njoj protivni.

II br. 41033/K

23 novembra 1934 godine

Beograd

PRAVILNIK

o obrascu uverenja

Na osnovu člana 6 i 16 Uredbe o zaštiti zemljoradnika od 3 avgusta 1934 god. II br. 29362/K, a u saglasnosti s Ministrom pravde, Ministrom trgovine i industrije i Ministrom finansija, propisujem

PRAVILNIK

o obrascu Uverenja o tome, da je neko lice zemljoradnik

Čl. 1.

Opštinska vlast (opštinski sud, opštinsko poglavarstvo) izdaće uverenje o tome, da je neko lice u vremenu zaduženja bilo zemljoradnik prema sledećem obrascu:

U V E R E N J E

kojim se potvrđuje da se (ime, prezime, očevo ime, zanimanje) iz sela, opštine (grada), sreza, banovine, smatra zemljoradnikom, pošto mu je u vremenu zaduženja u godini zemljoradnja bila glavno zanimanje i pošto je ispunjavao uslove, propisane u članovima 1, 2 i 6 Uredbe o zaštiti zemljoradnika od 3 avgusta 1934 god. II br. 29362/K.

Da je ispunjavao pomenute uslove utvrđuje se sledećim stvarnim činjenicama:

1. Obrađivao je svoju zemlju sam ili sa članovima svoje porodice (čl. 2 st. 1);
2. Obrađivao je svoju zemlju pomoću drugih lica (čl. 2 st. 4):
 - a) zbog bolesti;
 - b) zbog nemanja dovoljno radne snage svoje i svoje porodice;
 - v) zbog sledećih neotklonivih smetnja:
3. Obrađivao je sam ili sa članovima svoje porodice tuđu zemlju, a poljoprivreda mu je bila glavno zanimanje i prema pribavljenim zvaničnim podacima od nadležne poreske uprave u

br. datum
nije plaćao nikakav drugi porez osim službeničkog (čl. 2 st. 4),
4. Živela je u zajednici sa svojim mužem (čl. 2 st. 2), a osim toga:

a) njen muž je bio zemljoradnik prema priloženom njegovom uverenju, ili

b) njihovi zajednički oporezovani prihodi prema pribavljenim zvaničnim podacima od nadležne poreske uprave u

br. datum pretežno su proisticali iz poljoprivrede, kako su ukupno iskazani u tački 10 ovog uverenja:

5. Bilo je maloletno dete zemljoradnika (čl. 2 st. 4); imalo je godina;

6. Bila je zaostavština zemljoradnika, još ne predata naslednicima (čl. 2 st. 4);

7. Bio je starešina ili član zadruge ili inokosne porodice, koja je zadržala sva obeležja zemljoradnika (čl. 2 st. 4), a osim toga:

a) živeo je u kućnoj zajednici;

b) bavio se radi pribave više zarade svojoj zadrugi ili porodici sledećim sporednim privrednim poslom:

8. Posed njegove ziratne (obradive) zemlje (ha) zajedno s posedom njegove žene (ha) i dece (ha), koji su živeli s njime u kućnoj zajednici nije prelazio površinu od 75 ha ziratne (obradive) zemlje (čl. 2 st. 1 i 3), već je iznosio ukupno ha;

9. Posed porodične zadruge nije prelazio 200 ha ziratne (obradive) zemlje (čl. 2 st. 1 i 3), već je iznosio ukupno ha;

10. Oporezovani prihodi njegovi, njegove žene i dece proisticali su pretežno iz poljoprivrede (čl. 2 st. 1), kako se to vidi i iz pribavljenih zvaničnih podataka od nadležne poreske uprave u

br. datum
o visini njihovih pojedinih oporezovanih prihoda, koji služe kao poreske osnovice, i to:

a) oporezovan prihod od zemljišta	din.
b) " " " zgrada	"
v) " " " preduzeća,	"
radnja i samostalnog zanimanja	"
g) oporezovan prihod od renta	"
d) " " " nesamostalnog	"
rada i zanimanja	"

U oporezovanom prihodu od zgrada zemljoradnika pod b) sadržan je i oporezovan prihod od kuće zemljoradnika, u kojoj je stanovao, a koja se nalazila u reonu varoši (varošice, trgovišta) sa din. Pošto taj prihod ne prelazi din. 10.000 ima se pri oceni oporezovanih prihoda izlučiti (čl. 2 st. 5).

Broj (po delovodnom protokolu)
Mesto i dan izdanja uverenja.

Pečat i potpis
opštinske vlasti.

UPUTSTVO:

1. Kako gornji obrazac uverenja sadrži sve uslove, koje predviđa Uredba o zaštiti zemljoradnika, dužna je opštinska vlast, koja izdaje uverenje, jasno precrtati one tačke (činjenice) uverenja, koje se u vremenu zaduženja nisu stekle kod lica, kome se uverenje izdaje, a tačke (činjenice) koje su se u vremenu zaduženja na dotično lice odnosile, ostaviti i sa traženim podacima popuniti.

2. Kao neotklonjive smetnje po tač. 2-v smatraju se: duboka starost, odsustvo radi otluženja kadrovskog roka, odsustvo radi zarade (pečalbarstvo), trajna bolest itd.

3. Kao sporedni privredni posao pod tač. 7-b smatraju se: preprodaja, kućna industrija, ribarstvo slatkovodno i morsko, vozioštvo (kiridžijanje), brodarstvo, rad sitnog zanatlije, sitnog seoskog dućandžije itd.

4. Licu, koje po stvarnim činjenicama ne ispunjava uslove i nije zemljoradnik u smislu Uredbe, opštinska vlast neće izdati Uverenje po ovom obrascu, nego Uverenje da nije zemljoradnik u smislu Uredbe i navesti stvarne razloge za to.

Čl. 2.

Ovaj Pravilnik dobiva obaveznú snagu na dan njegovog obnarodovanja u Službenim novinama.

Br. 71690/V
16 X 1934 god.
Beograd.

Ministar poljoprivrede,
D-r Drag. S. Kojić, s. r.

— Ovaj Pravilnik je obnarodovan u „S. N.” br. 250-LXIV od 30 X 1934.

PRAVILNIK

o sastavu bilansa i kamati na uloge

Na osnovu čl. 2 Uredbe o zaštiti kreditnih zadruga i njihovih saveza od 22 novembra 1933 god. br. 77.132/V i čl. 2, 19 i 22 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 22. novembra 1933 god. propisujem

P R A V I L N I K

o sastavu bilansa i nacrtu prečišćenog bilansa i o određenju kamatne stope na stare uloge na štednju.

I.

Čl. 1. Zadruga (savez), koja u smislu čl. 1 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 22 novembra 1933 god. zatraži odobrenje bilo odlaganja plaćanja, bilo sanacije, bilo vanstečajne likvidacije, dužna je da svojoj molbi priloži bilans sačinjen prema propisima ovoga Pravilnika.

Čl. 2. Bilans (zaključni račun) mora se sastojati iz računa izravnjanja (računa razmere, bilansa) i iz računa rashoda (gubitka) i prihoda (dobitka). Na njemu mora biti naznačen dan (datum) kada je zaključen, a mora biti potpisan po odredbama pravila zadruge (saveza).

Čl. 3. Račun izravnjanja mora sadržavati sledeće stavke i to:

A) na strani aktive (imovine):

1) Blagajna — gotovina u kasi; 2) Novac uložen (deponovan) kod saveza i raznih novčanih ustanova;; 3) Papiri od vrednosti; 4) Udeli uplaćeni kod saveza i drugih zadružnih ustanova; 5) Pozajmice i dužnici i to: a) na obveznice, b) na menice (eskont), v) na tekući račun, g) ostali dužnici; 6) Roba (po popisu koncem godine); 7) Instalacije (sprave, strojevi i uređaji), posle otpisa; 8) Inventar (nameštaj i drugo), posle otpisa; 9) Nepokretnine, posle otpisa; 10) Ostala razna aktiva; 11) Gubitak; 12) Ukupan zbir svih stavaka na strani aktive (imovine).

B) na strani pasive (duga):

1) Udeli zadrugara; 2) Fondovi i to: a) rezervni (opšti i specijalni), b) ostali (uključivo državne i banovinske pomoći); 3) Ulozi na štednju i to: a) stalna štednja, b) ostali ulozi; 4) Verovnici (zajmovi zadrugini); 5) Ostala razna pisiva; 6) Višak (ušteda, dobitak); 7) Ukupan zbir svih stavaka na strani pasive (duga).

Čl. 4. Račun rashoda (gubitka) i prihoda (dobitka) mora sadržavati sledeće stavke i to:

A) na strani rashoda (gubitka):

1) Kamate pasivne (interes na uloge obične i stalne štednje, udele zadrugara i zajmove zadrugine); 2) Gubitak na robi (bruto); 3) Upravni troškovi i to: a) plate i honorari (nagrade), b) ogrev, osvetljenje i najamnina, v) putni troškovi, g) poštarina, kancelarijski materijal i drugo; 4) Otpisi i to: a) na inventaru, b) na nepokretninama, v) na instalacijama (spravama, strojevima i uređaju), g) ostali; 5) Porez, prirez, trošarina i druge dažbine; 6) Ostali razni rashodi; 7) Višak (ušteda, dobitak); 8) Ukupan zbir svih stavaka na strani rashoda (gubitka). f

B) na strani prihoda (dobitka):

1) Kamate aktivne (interes od izdanih pozajmica, uložnog-deponovanog novca, udela uplaćenih kod saveza i drugih zadruginih ustanova i od naplaćenih kupona papira od vrednosti); 2) Dobitak na robi (bruto); 3) Ostali razni prihodi; 4) Gubitak; 5) Ukupan zbir svih stavaka na strani prihoda (dobitka).

Čl. 5. Bilans, ako ne može da bude sačinjen po stanju u vreme podnošenja molbe, treba da je sačinjen barem po stanju zadruge (saveza) koncem poslovne godine, koja je prethodila molbi zadruge (saveza), s tim da isti mora biti sačinjen po napred propisanom obrascu uz molbe onih zadruga (saveza), koje mole zaštitu počevši od dana stupanja na snagu ovoga Pravilnika.

Čl. 6. Pored bilansa priložiće zadruge (savez) svojoj molbi još i ova dokumenta:

- 1) pravila zadruge (saveza);
- 2) spisak članova upravnog i nadzornog odbora;
- 3) izvod iz računa pozajmica i dužnika sa naznačenjem zanimanja kod svakog dužnika fizičkog lica, s tim da se kod svakog dužnika, koji nije zemljoradnik i kod zadruge-dužnika navede i ugovoreni rok za povraćaj pozajmice;
- 4) izvod iz računa papira od vrednosti sa naznačenjem dana nabavke i cene koštanja za svaku vrst tih papira;
- 5) izvod iz računa uloga na štednju svih vrsta sa naznačenjem ugovorenih rokova za njihov povraćaj (bez navođenja imena ili naziva ulagača);
- 6) Izvod iz računa verovnika sa naznačenjem ugovorenih rokova dospelca pojedinih dugovanja.

Svi napred navedeni prilozi moraju biti potpisani po odredbama pravila za potpisivanje firme zadrugine (savezove).

Čl. 7. (1) Revizijski savez, preko koga zadruge (savez) upućuje molbu Ministru poljoprivrede, priložiće molbi zadruge (sa-

veza) prepis poslednjeg revizijskog izveštaja i u sprovodnom pismu daće svoje mišljenje o molbi zadruge (saveza), a naročito o planu sanacije i o bonitetu potraživanja zadruginih (savezovih) ako traži sanaciju. Isto tako daće savez svoje mišljenje o tome, u koliko bi se mogla uzeti u račun kao imovina zadruge (saveza) eventualna naplata po jemstvu zadrugara za obaveze zadruge (saveza).

(2) Zadruge, koje nisu učlanjene ni u jednom revizijskom savezu, uz svoju molbu, koju upućuju neposredno Ministru poljoprivrede, priložiće same prepis poslednjeg revizijskog izveštaja, ako su bile revidirane.

II.

Čl. 8. Osim bilansa, sačinjenog po obrascu propisanom u čl. 2 do 5 ovoga Pravilnika, dužna je zadruge (savez), koja moli odlaganje plaćanja ili sanaciju, priložiti svojoj molbi još i nacrt svoga prečišćenoga bilansa, sačinjenog prema odredbama čl. 13 do 17 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika i prema propisima ovoga Pravilnika.

Čl. 9. Zadruge (savez), koja u svome bilansu pokazuje gubitak, mora shodno odredbi čl. 13 stava 1 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, u cilju prečišćavanja toga svoga bilansa, otpisati gubitak i to u prvom redu upotrebom (otpisom) svoga rezervnog fonda (opšteg i specijalnih) i drugih rezervi, izuzev rezerve za penziju i dobrotvorne svrhe u korist svojih nameštenika i radnika.

Čl. 10. Ako ni otpisima po prednjem čl. 9. nebi bio u celosti pokriven gubitak može se zadruge (savez) u svrhu daljnega prečišćavanja svoga bilansa, odnosno u koliko je to potrebno za pokriće gubitka, koristiti i merama predviđenim u čl. 14 tač. 1 odnosno čl. 15 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika.

Čl. 11. Ako se zadruge (savez) pri sastavu nacrtu prečišćenog bilansa za pokriće gubitka koristi valorizacijom svoje nepokretne imovine shodno odredbi čl. 15 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, priložiće svojoj molbi pismenu izjavu o proceni dotične nepokretnosti, potpisanu po svima članovima upravnog i nadzornog odbora.

Čl. 14. Nacrt prečišćenog bilansa mora sadržavati sve one delove i stavke bilansa (zaključnog računa), koji su predviđeni u čl. 2 do 4 ovoga Pravilnika, a mora biti sačinjen sa stanjem zadruge (saveza) krajem onoga meseca, koji prethodi podnošenju molbe i sa stanjem, koje se pokaže nakon upotrebe mera predviđenih u čl. 13 do 15 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, odnosno u čl. 9 do 11 ovoga Pravilnika, s tim da će se još:

A) na strani aktive (imovine):

1) kod stavke 2 uneti kao posebna potstavka oni iznosi, koji se mogu uvek podići bez otkaza, zatim kao posebna potstavka oni koji se mogu podići u ugovorenim rokovima, a kao po-

sebna potstavka iznosi uloženi kod ustanova, kojima je odobrena zaštita;

3) kod stavke 5 svaku potstavku a, b, v, g razdeliti na dva dela i to tako, da se u jednom delu zbirno iskažu iznosi tih potraživanja od onih lica i ustanova koji su pod zaštitom, a u drugom delu od ostalih;

4) kod stavaka 7 i 8 uneti vrednost posle odgovarajućeg otpisa;

5) kod stavke 9 uneti valorizovanu vrednost, ako se zadruga (savez) koristila valorizacijom nepokretnina, a ako nije onda vrednost posle odgovarajućeg otpisa.

B) na strani pasive (duga):

kod stavke 2 mora se uneti kao posebna potstavka fond za pokriće šteta prilikom realizovanja aktive prema čl. 15 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, ako se valorizacijom nepokretnina nakon pokrića gubitka pokaže neki višak.

Čl. 15. U prečišćeni bilans neće se uneti ni na strani aktive (imovine) ni na strani pasive (duga) knjiženja kao što su: ostave i polagači ostava, kaucije i polagači kaucija.

Čl. 16. Uz prečišćeni bilans podneće zadruga (savez):

a) posebni pismeni izveštaj o tome:

1) u koliko su njezina potraživanja u stavci 3 aktive (imovine) obezbeđena realnim pokrićem (hipotekom ili zalogom);

2) kolika je stvarna (prometna, prodajna) vrednost instalacija (sprava, strojeva i uređaja), inventara (nameštaja i drugog) kao i nepokretnina (ako nisu valorizovane) i to na dan sastava nacrtu prečišćenog bilansa;

3) koliki je iznos još neuplaćenih udela zadrugara;

4) koliko iznose fondovi za penziju i dobrotvorne svrhe nameštenika i radnika zadruga (saveza);

5) u vezi sa čl. 20 stav 3 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika koliki je ukupan iznos dugovanja zadruga (saveza) za javne dažbine, zatim Državnoj hipotekarnoj banci, Poštanskoj štedionici, Narodnoj banci, Privilegovanoj agrarnoj banci i javnopravnim telima i potraživanja obezbeđena ručnom zalogom.

b) u vezi sa stavkom 3 računa rashoda (gubitka) spisak stalnih i honorarnih nameštenika sa naznačenjem njihovih plata, odnosno nagrada (honorara).

IV.

Čl. 19. Zadruga (savez), koja moli sanaciju, priložiće svojoj molbi pored bilansa, nacrtu prečišćenoga bilansa i priloga pomenutih u čl. 6, 11 i 16 ovoga Pravilnika još plan sanacije kao i:

1) izvod i iz svih ostalih računa aktive (imovine) i pasive (duga) i računa rashoda (gubitka) i prihoda (dobitka) svoga neprečišćenoga bilansa, koji nisu pomenuti u čl. 6 ovoga Pravilnika. Ovi izvodi moraju biti potpisani kako je to propisano u čl. 6 ovoga Pravilnika;

2) pismenu izjavu o proceni robe, inventara i instalacija (sprava, strojeva i uređaja) potpisanu na način propisan u čl. 11 ovoga Pravilnika.

Čl. 20. Plan sanacije mora zadruga (savez) sačiniti za sve ono vreme u kome misli da će sprovesti sanaciju. U tome planu ne može zadruga (savez) uzeti u račun nikakove prinose zadrugara, koji nisu pravilima zadruga (saveza) predviđeni. Ako bi takve prinose odredila skupština zadruga (saveza) svojim zaključkom, mora zadruga (savez) planu sanacije priložiti i overeni prepis zapisnika dotične skupštine.

Čl. 21. Ako zadruga (savez) molbom za odobrenje sanacije ujedno moli i odobrenje odlaganja svojih starih dugova po čl. 34 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika i ako se pri izradi plana sanacije koristi tim odlaganjem, mora da u tome planu naročito istakne u koliko se je takovim odlaganjem koristila.

V.

Čl. 22. Shodno odredbi čl. 22 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika kao stopa na stare uloge na štednju po knjižicama i po tekućim računima, to jest na uloge koji su obuhvaćeni u čl. 20 stav 2 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, može se u otplatnom planu i planu sanacije računati najmanje 2% a najviše 4% godišnje bruto. Prilikom ocene plana sanacije zadruga (saveza), Ministar poljoprivrede, u koliko nije ugovorena niža kamata, odrediće kamatnu stopu prema stanju zadruga (saveza), no ne manju od 2% ni veću od 4% godišnje bruto.

VI.

Čl. 23. Zadruga (savez), koja moli odobrenje vanstečajne likvidacije mora svojoj molbi priložiti:

1) bilans (zaključni račun) sačinjen po propisima čl. 2 do 4 ovoga Pravilnika sa stanjem krajem onoga meseca, koji prethodi podnošenju molbe za odobrenje vanstečajne likvidacije;

2) svoja pravila;

3) spisak članova upravnog i nadzornog odbora;

4) izvode iz svih računa aktive (imovine) i pasive (duga) i iz svih računa rashoda (gubitka) i prihoda (dobitka);

5) ako ima nepokretnina, pismenu izjavu o stvarnoj vrednosti dotičnih nepokretnina;

6) izveštaj o tome, da li su i u koliko su njezina potraživanja obezbeđena realnim pokrićem (hipotekom ili zalogom).

Napred pomenuti prilozima mora da su potpisani po odredbama pravila za potpisivanje firme zadrugine (savezove).

Čl. 24. Revizijski savez preko koga zadruga (savez) upućuje svoju molbu za odobrenje vanstečajne likvidacije postupiće shodno propisu čl. 7 ovoga Pravilnika.

VII.

Čl. 25. (1) Zadruga (savez), koja moli odlaganje plaćanja, sanaciju ili vanstečajnu likvidaciju, može u svojoj molbi naznačiti nekoliko lica (kao i njihovo zanimanje i stalno boravište) između kojih bi želela da se jedno postavi za komesara, za slučaj da Ministar poljoprivrede nađe za shodno da postavlja komesara.

(2) Zadruga (savez), koja moli odobrenje vanstečajne likvidacije, a učlanjena je u jednom revizijskom savezu, može moliti da se njezina vanstečajna likvidacija poveri njezinom revizijskom savezu, a ako nije učlanjena ni u jednom revizijskom savezu, može moliti da se njezina vanstečajna likvidacija poveri jednom od revizijskih saveza, koji ona predlaže.

Čl. 26. Revizijski savez preko koga zadruga (savez) upućuje svoju molbu daće u sprovodnom pismu pored podataka po čl. 7 ovoga Pravilnika još i svoje mišljenje o licima, koje zadruga (savez) predlaže za komesara, kao i o predlogu zadruge (saveza), da se njezina vanstečajna likvidacija poveri njezinom revizijskom savezu. Ako revizijski savez nađe, da predlozi zadruge (saveza) nisu umesni, daće za to svoje razloge i staviti svoje predloge. Pri odlučivanju o postavljenju komesara kao i o poveravanju vanstečajne likvidacije nekom savezu uzeće se u obzir predlozi revizijskog saveza.

VIII.

Čl. 27. Po molbama zadruga (saveza), koje su podnesene pre stupanja na snagu ovoga Pravilnika, kod kojih nije potpuno udovoljeno odredbama čl. 2 stava 1 i 3 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika i po kojima nisu već donesene odluke prema čl. 3 Uredbe o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika, tražiće se naknadno od dotičnih zadruga (saveza) potrebna dokumenta i obaveštenja shodno propisima ovoga Pravilnika.

Čl. 28. Ovaj Pravilnik dobiva obaveznu snagu na dan njegovog obnarodovanja u „Službenim novinama”.

Br. 8958/V
13 februara 1934 god.
Beograd.

— Prednji Pravilnik objavljen je u „Službenim novinama” Br. 41-X od 20 II 1934 god., a ovde se donosi u tekstu izmenjen i dopunjen prema odredbama novih Uredaba o zaštiti zadruga (saveza) i novčanih zavoda bez izmene rednih brojeva njegovih članova.

— U čl. 1 podrazumeva se i nova Uredba o zaštiti novčanih zavoda i njihovih verovnika od 23 XI 1934 god. („S N.” Br. 272-1934).

— U čl. 8 umesto čl. 13 do 17 ranije Uredbe podrazumevaju se čl. 12 do 16 nove Uredbe.

— U čl. 9 pomenuti čl. 13 st. 1 podrazumeva se čl. 12 st. 1 nove Uredbe.

— U čl. 10 pomenuti čl. 14 tač. 1 i čl. 15 podrazumeva se čl. 13 tač. 1 i čl. 14 nove Uredbe, a isto tako u čl. 11 umesto čl. 15 podrazumeva se čl. 14 nove Uredbe.

— Čl. 12 i 13 Pravilnika stavljeni su van snage, jer po novoj Uredbi nema valorizacije papira od vrednosti ni izdavanja zadužnica; iz istog razloga ispala je u čl. 14, pod A) tačka 2, a tačka 5 dopunjena je prema odredbi čl. 17 st. 3 nove Uredbe.

— Čl. 17 i 18 Pravilnika stavljeni su van snage, jer se po čl. 2 st. 3 nove Uredbe ne podnosi otplatni plan uz molbu za odlaganje plaćanja, nego samo plan sanacije uz molbu za sanaciju.

— U čl. 21 Pravilnika pomenuti čl. 34 Uredbe podrazumeva se čl. 35 nove Uredbe.

— U čl. 22 Pravilnika pomenuti čl. 20 st. 2 i 22 podrazumevaju se čl. 17 st. 2 i čl. 19 nove Uredbe, a kamatna stopa je izmenjena prema odredbi čl. 19 st. 1 nove Uredbe.

Dr. h. 37284